

ญัตติ

การเสนอเรื่องใด ๆ เพื่อให้ที่ประชุมพิจารณาในการประชุมสภานั้น ผู้เข้าประชุมต้องเสนอเป็นญัตติ ซึ่งมีความหมายตรงกับภาษาอังกฤษว่า Motions หรือข้อเสนอเพื่อลงมติ เพื่อให้สภาวินิจฉัยชี้ขาดว่าจะให้ปฏิบัติอย่างไร^๑ ทั้งนี้ นอกจากญัตติจะมีความหมายตามนัยที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ญัตติยังมีความหมายตามที่ใช้ในระเบียบการประชุมที่เป็นสากลซึ่งหมายถึง ข้อเสนอตามที่ผู้เข้าประชุมเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาเป็นอย่างหนึ่งอย่างใด และตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งให้ความหมายว่า “น. คำประกาศให้สงฆ์ทราบเพื่อทำกิจของสงฆ์ร่วมกัน เช่น ญัตติทุติยกรรมวาจา ญัตติจตุตถกรรมวาจา, คำเผด็จสงฆ์ ก็ว่า; ข้อเสนอเพื่อลงมติ เช่น ผู้แทนราษฎรเสนอญัตติเข้าสู่สภาเพื่อขอให้ที่ประชุมลงมติว่าจะเห็นชอบด้วยหรือไม่; หัวข้อโต้แย้ง เช่น โต้แย้งในญัตติว่า ขุนช้างดีกว่าขุนแผน. (ป.)”^๒

อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าความหมายของญัตติดังที่กล่าวมาข้างต้นล้วนแต่เป็นการถือเอาความหมายและการตีความของญัตติอย่างเคร่งครัดทั้งสิ้น โดยญัตติทุกเรื่อง queเสนอต่อสภาจะต้องมีความมุ่งหมายให้สภาลงมติเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อยุติในการตกลงใจเกี่ยวกับข้อเสนอนั้น ๆ แต่ตามข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติไม่ใช่ทุกกรณีที่จะมีการลงมติดังนั้น การเสนอญัตติในการประชุมรัฐสภาจึงถือเอาความหมายและการตีความอย่างกว้างที่ไม่จำกัดเฉพาะญัตติที่เสนอเพื่อลงมติเท่านั้น แต่อาจเป็นการเสนอญัตติโดยไม่มีการลงมติกก็ได้

ที่มาและความสำคัญของการเสนอญัตติ

ที่มาของการเสนอญัตติ^๓

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ ได้บัญญัติอย่างชัดเจนถึงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข^๔ และเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยที่เป็นของปวงชนชาวไทย

^๑ ศูนย์บริการเอกสารและค้นคว้า สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, ระบบงานรัฐสภาไทย, (กรุงเทพฯ: กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ๒๕๓๐), หน้า ๑๑๘ - ๑๒๐.

^๒ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๒ ภายใต้คำ “ญัตติ”.

^๓ สำนักกฎหมาย, สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา บทบาทและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา, (กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา), หน้า ๑ - ๒, ๑๙ - ๒๐ และ ๗๑.

^๔ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒.

ทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล^๕ ซึ่งรัฐสภาถือเป็นองค์กรด้านนิติบัญญัติแบบสภาคู่ อันประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรนิติบัญญัติโดยเฉพาะวุฒิสภานั้น มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณากลับกรอกฎหมาย การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน การพิจารณาเลือก แต่งตั้ง ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย รวมทั้งให้มีอำนาจถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือข้าราชการระดับสูง ออกจากตำแหน่ง หรือให้พ้นจากตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่อื่น ๆ ตามกรอบแห่งรัฐธรรมนูญ

การเสนอญัตตินับได้ว่าเป็นการแสดงบทบาทและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินที่ชัดเจนวิธีหนึ่ง โดยมีความมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นเตือนให้รัฐบาลได้ตระหนักถึงความบกพร่องในการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของวุฒิสภากระทำได้หลายวิธี คือ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินตามคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่มีต่อรัฐสภา การเสนอญัตติเพื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไป และการเสนอญัตติเพื่อตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาศึกษาปัญหาต่าง ๆ

ความสำคัญของการเสนอญัตติ

เมื่อกลไกหลักในการระดมความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ ต่อการดำเนินงานด้านนิติบัญญัติของวุฒิสภาคือการประชุม ดังนั้น เรื่องที่จะต้องประชุมหรือเสนอต่อที่ประชุมจึงเป็นสิ่งสำคัญ ด้วยเหตุนี้ ญัตติซึ่งเป็นข้อเสนอเพื่อให้ที่ประชุมพิจารณาจึงเปรียบเสมือนองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินงานของวุฒิสภา ซึ่งความสำคัญดังกล่าวสรุปได้ ๓ ประการ^๖ คือ

(๑) ความสำคัญในเรื่องการตรากฎหมาย

โดยที่ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ กำหนดให้ญัตติที่จะก่อให้เกิดผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย ต้องเสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติและปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ^๗ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าร่างพระราชบัญญัติหรือกฎหมายที่เสนอต่อรัฐสภา ไม่ว่าจะเสนอโดยคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง^๘ จึงต้องเสนอต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณากลับกรออย่างละเอียดและรอบคอบ ทั้งนี้ การเสนอต้องกระทำเป็นญัตติ ตลอดจนการขอให้แก้ไขเพิ่มเติมในชั้นพิจารณาก็จะต้องกระทำโดยการเสนอขอแปรญัตติด้วยเช่นกัน

^๕ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓.

^๖ เรื่องเดิม, ระบบงานรัฐสภาไทย, หน้า ๑๒๐ - ๑๒๓.

^๗ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๔๔.

^๘ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๗๐.

(๒) ความสำคัญในด้านการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน

การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน หรือการควบคุมดูแลตรวจสอบ การปฏิบัติงานของคณะรัฐมนตรีหรือฝ่ายบริหาร ที่ดำเนินการโดยสภาผู้แทนราษฎร มีความแตกต่างจากการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของวุฒิสภา กล่าวคือ รัฐธรรมนูญได้ให้อำนาจแก่สภาผู้แทนราษฎรในการยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี เมื่อเห็นว่ามีเหตุบกพร่องในการ บริหารราชการแผ่นดิน ในขณะที่การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของวุฒิสภา ไม่อาจกระทำเช่นนั้น แต่กระทำได้โดยวิธี ดังต่อไปนี้^๙

๑) การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินตามคำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรีที่มีต่อรัฐสภา

คณะรัฐมนตรีที่จะเข้ารับบริหารประเทศย่อมมีหน้าที่ที่จะต้องแถลงนโยบาย ต่อรัฐสภา^{๑๐} ซึ่งนโยบายดังกล่าว นอกจากจะมาจากนโยบายของพรรคการเมืองที่เป็น พรรคร่วมรัฐบาลแล้ว ยังจะต้องคำนึงถึงแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ ในรัฐธรรมนูญอีกด้วย ทั้งนี้ การแถลงนโยบายต่อรัฐสภานั้น ก่อให้เกิดประโยชน์สำคัญต่อการ บริหารราชการแผ่นดินและการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน โดยเฉพาะต่อการดำเนินงาน ของวุฒิสภา กล่าวคือ วุฒิสภาจะได้รับทราบล่วงหน้าว่าคณะรัฐมนตรีมีนโยบายอย่างไร ในการบริหารประเทศ อันเป็นการผูกมัดให้คณะรัฐมนตรีจะต้องบริหารประเทศหรือบริหาร ราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ โดยสมาชิกวุฒิสภาย่อมมีสิทธิที่จะใช้การ ตั้งกระทู้ถาม หรือการเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อให้คณะรัฐมนตรีเข้าชี้แจง หรือแสดงเหตุผลที่ไม่สามารถปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวได้

๒) การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยการเสนอญัตติขอเปิด อภิปรายทั่วไป

การขอเปิดอภิปรายทั่วไปนับเป็นเครื่องมือเหนียวรั้งและถ่วงดุลอำนาจระหว่าง ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร เพื่อป้องกันไม่ให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดใช้อำนาจเกินขอบเขต จนอาจทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน ซึ่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญสามารถ แบ่งการขอเปิดอภิปรายทั่วไปได้เป็นสองกรณี คือ การขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติ ไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล ซึ่งจะกระทำได้เฉพาะในที่ประชุม สภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น และการขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ ซึ่งจะกระทำได้ เฉพาะในที่ประชุมวุฒิสภา^{๑๑}

^๙ เรื่องเดิม, บทบาทและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา, หน้า ๑๙ - ๓๖.

^{๑๐} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๘ และมาตรา ๒๑๑.

^{๑๑} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๖ และมาตรา ๑๘๗.

การขอเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินนี้ จะกระทำได้เพียงครั้งเดียวในสมัยประชุมหนึ่ง

๓) การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยคณะกรรมการของวุฒิสภา

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๙ ให้อำนาจวุฒิสภาที่จะเลือกบุคคลซึ่งเป็นผู้หรือมิได้เป็นสมาชิกวุฒิสภาตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญหรือวิสามัญแล้วแต่กรณีเพื่อกระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงประโยชน์ของการตั้งคณะกรรมการ อาจจำแนกได้เป็น ๔ ประการ ดังนี้

ก. เพื่อแบ่งเบาภาระของวุฒิสภา เนื่องจากกิจการต่าง ๆ ของรัฐบาลที่วุฒิสภาต้องดำเนินการเพื่อการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินนั้นมีเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับทั้งในด้านจำนวนและความสลับซับซ้อน ซึ่งทำให้วุฒิสภาไม่อาจพิจารณาได้อย่างละเอียดถี่ถ้วนและรอบคอบ จึงจำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อเป็นเสมือนหนึ่งผู้ช่วยของวุฒิสภาในการวินิจฉัยปัญหาหรือกระทำการกิจการต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพและประหยัดเวลาการดำเนินงานของวุฒิสภา

ข. ทำให้สามารถติดตามผลการบริหารราชการแผ่นดินได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นเครื่องมือของวุฒิสภาที่จะทำให้ได้รับทราบปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาในเชิงนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา

ค. กรณีที่มีปัญหาในกิจการที่วุฒิสภาจะต้องพิจารณาและมีความจำเป็นต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งอาจเป็นสมาชิกหรือไม่ได้เป็นสมาชิกของวุฒิสภา กระทำได้ในรูปของการตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญ

ง. เพื่อให้ได้รับข้อเท็จจริงและข้อมูลที่ต้องการเหมาะสมประกอบการวินิจฉัยลงมติในปัญหาต่าง ๆ ของวุฒิสภา

(๓) ความสำคัญในด้านการดำเนินการประชุมวุฒิสภา

โดยที่การประชุมวุฒิสภามีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อตกลงในการดำเนินงานร่วมกันของสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งต่างก็มีความประสงค์ให้การประชุมมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน ภายใต้กรอบแห่งอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ด้วยเหตุนี้ ญัตติจึงเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้การประชุมวุฒิสภาบรรลุความมุ่งหมายดังกล่าว ทั้งนี้ การเสนอญัตติเข้าสู่ที่ประชุมวุฒิสภาอาจเสนอได้ในหลายกรณีตามที่ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาจะกำหนดไว้ อาทิ ญัตติขอให้รวมหรือแยกประเด็นพิจารณาหรือลงมติ ญัตติขอให้ออกเสียงลงคะแนนลับ และญัตติขอให้ตีความข้อบังคับการประชุม เป็นต้น

การเสนอญัตติ^{๑๒}

การเสนอญัตติเข้าสู่ที่ประชุมวุฒิสภานั้น ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมของวุฒิสภา ซึ่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้กำหนดไว้ ดังนี้

ผู้เสนอญัตติ

(๑) ผู้มีสิทธิเสนอญัตติ ได้แก่ สมาชิกวุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรี

(๒) จำนวนผู้เสนอญัตติ จำนวนผู้เสนอถือเป็นเงื่อนไขสำคัญอย่างหนึ่งในการเสนอญัตติ เพราะโดยทั่วไปการเสนอญัตติสามารถกระทำได้เลยแม้มีผู้เสนอเพียงคนเดียว แต่ก็มีญัตติบางประเภทที่ข้อบังคับการประชุมกำหนดจำนวนผู้เสนอไว้ว่าจะต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าเท่าใดจึงจะเสนอญัตตินั้น ๆ ได้ และผู้ที่เข้าชื่อเสนอญัตติดังกล่าวนี้ทุกคนย่อมมีฐานะเป็นผู้เสนออย่างเท่าเทียมกัน ที่ศัพท์ในวงงานรัฐสภา เรียกว่า “ผู้ร่วมเสนอญัตติ” ซึ่งจะต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันในญัตติที่เสนอ และหากผู้ร่วมเสนอญัตติคนใดคนหนึ่งถอนตัวจากการเป็นผู้ร่วมเสนอญัตติแล้ว อาจมีผลให้ญัตตินั้นเป็นญัตติที่ไม่ถูกต้องตามข้อบังคับการประชุม และวุฒิสภาอาจพิจารณาญัตตินั้น ๆ ต่อไปไม่ได้

วิธีการเสนอญัตติ

ญัตติที่เสนอเพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณา สามารถกระทำได้สองกรณี คือ การเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ และกรณีที่ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ หรือเรียกว่า “การเสนอญัตติด้วยวาจา” ทั้งนี้ ย่อมเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมของวุฒิสภา ดังนี้

(๑) ญัตติที่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ

ตามข้อบังคับการประชุมของวุฒิสภา ญัตติโดยทั่วไปต้องทำเป็นหนังสือ และเสนอล่วงหน้าต่อประธานวุฒิสภา โดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่า ๕ คน^{๑๓} ซึ่งเหตุผลที่ต้องให้เสนอล่วงหน้าก็เนื่องจากว่า ญัตติบางเรื่องเป็นเรื่องที่มีสาระสำคัญและมีรายละเอียดที่ผู้เสนออาจต้องแสดงประกอบเพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภาเห็นด้วยหรือคล้อยตาม

สำหรับถ้อยคำที่ใช้ในญัตติ ควรจะเป็นถ้อยคำที่ชัดเจนไม่เยิ่นเย้อหรือวกวนไปมา และไม่ควรจะเป็นคำถาม ควรเขียนให้ผู้อ่านเข้าใจได้ว่าส่วนใดเป็นข้อเสนอและส่วนใดเป็นเหตุผลประกอบ โดยพึงระมัดระวังด้วยว่าเหตุผลและข้อเสนอจะต้องสอดคล้องกัน ตลอดจน

^{๑๒} เรื่องเดิม, ระบบงานรัฐสภาไทย, หน้า ๑๕๙ - ๑๖๕.

^{๑๓} ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๓.

การทำเป็นหนังสือนั้น ส่วนใหญ่นิยมใช้หรือยึดถือรูปแบบของหนังสือราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ

เมื่อได้เนื้อหาของญัตติแล้ว ก็จะต้องเสนอให้ถูกต้องตามข้อบังคับการประชุม วุฒิสภาที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นด้วย เช่น ผู้เสนอญัตติจะต้องลงลายมือชื่อในญัตติ และกรณีที่ต้องมีผู้รับรอง ผู้รับรองก็ต้องลงลายมือชื่อในญัตตินั้นเช่นกัน ทั้งนี้ โดยต้องแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนได้ว่าผู้ใดเป็นผู้เสนอและผู้ใดเป็นผู้รับรอง และสมาชิกคนเดียวกันจะเป็นทั้งผู้เสนอและผู้รับรองในญัตติเดียวกันมิได้

(๒) ญัตติที่ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ

ญัตติที่ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือหรือที่ศัพท์ในวงงานรัฐสภา เรียกว่า “ญัตติที่เสนอด้วยวาจา” ซึ่งตามข้อบังคับการประชุมของวุฒิสภา กำหนดให้ญัตติบางกรณีสามารถเสนอได้โดยไม่ต้องทำเป็นหนังสือ เช่น ญัตติขอปรึกษาเป็นเรื่องด่วน ญัตติขอให้เปลี่ยนระเบียบวาระการประชุม ญัตติขอให้ปิดการอภิปราย หรือญัตติขอให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา เป็นต้น การเสนอญัตติ “ด้วยวาจา” นั้น สามารถกระทำได้โดยผู้ประสงค์จะเสนอญัตติต้องยกมือขึ้นขึ้นพื้นศีรษะ เพื่อแสดงเจตนาว่าต้องการเสนอหรือกล่าวถ้อยคำต่อที่ประชุม เมื่อประธานของที่ประชุมอนุญาตแล้ว จึงจะเสนอญัตติได้

ญัตติที่เสนอด้วยวาจานั้น ส่วนใหญ่จะเป็นญัตติซึ่งใช้ประกอบหรือเพื่อช่วยในการพิจารณาญัตติหลัก หรือญัตติที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าการเสนอญัตติจะเกิดขึ้นเมื่อใด ดังนั้น ผู้เสนอจึงต้องระมัดระวังอย่างมากในการใช้ถ้อยคำ ควรเป็นคำกล่าวที่ชัดเจน ไม่เยิ่นเย้อหรือวกวน ตลอดจนไม่ใช่คำกำกวมที่มีความหมายได้หลายอย่าง และไม่ควรถูกเสนอในรูปของประโยคคำถาม เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการลงมติ

การรับรองญัตติ

โดยที่การเสนอญัตติ ไม่ว่าจะเป็นการเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือหรือเสนอด้วยวาจาก็ตาม ผู้เสนอมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณาเรื่องใด ๆ ซึ่งอาจนำไปสู่การลงมติวินิจฉัยอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนั้น เพื่อให้ญัตติที่จะเข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมได้รับความเห็นชอบในเบื้องต้น หรือได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกวุฒิสภาจำนวนหนึ่ง ที่พอสมควรจะรับรองให้เห็นได้ว่า ที่ประชุมควรรับญัตติเรื่องนั้น ๆ ไว้พิจารณา ซึ่งเรียกว่า “ผู้รับรองญัตติ” และข้อบังคับการประชุมของวุฒิสภาได้กำหนดจำนวนของผู้รับรองญัตติแต่ละประเภทไว้แตกต่างกัน อาทิ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๓ กำหนดให้ญัตติโดยทั่วไปต้องมีผู้รับรองไม่น้อยกว่า ๕ คน แต่ถ้ามีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับการประชุมกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ก็จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามนั้น

สำหรับวิธีการรับรองญัตติ สามารถพิจารณาได้จากประเภทของญัตตินั้นว่าเป็น ญัตติที่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือหรือญัตติที่เสนอด้วยวาจา ดังนี้

(๑) ญัตติที่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ

ตามข้อบังคับการประชุมของวุฒิสภา กรณีญัตติที่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ ผู้เสนอและผู้รับรองญัตติต้องลงลายมือชื่อทำยญัตติที่เสนอเรียงลำดับกันไป และในการ ลงลายมือชื่อของผู้รับรองนั้น ควรเป็นลายมือชื่อเดียวกันกับที่ได้ให้ไว้ต่อสำนักงานเลขาธิการ วุฒิสภา ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการพิจารณาวินิจฉัยของประธานวุฒิสภา

ในทางปฏิบัติ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะมีตัวอย่างลายมือชื่อของสมาชิก วุฒิสภาทุกคน เก็บรวบรวมไว้ในทะเบียนประวัติสมาชิกวุฒิสภา ดังนั้น เมื่อสมาชิกวุฒิสภา ได้เสนอญัตติต่อประธานวุฒิสภาแล้ว ก็จะมีการตรวจสอบลายมือชื่อที่ลงไว้ในญัตตินั้น ทั้งในฐานะของผู้เสนอและผู้รับรอง ว่าเป็นลายมือชื่อที่ถูกต้องแท้จริงหรือไม่

(๒) ญัตติที่ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ

การรับรองญัตติที่ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือหรือญัตติที่เสนอได้ ด้วยวาจานั้น ข้อบังคับการประชุมกำหนดให้ผู้รับรองญัตติแสดงการรับรองด้วยวิธียกมือขึ้น พันศีรษะ ซึ่งเป็นหน้าที่ของประธานในที่ประชุมที่จะตรวจสอบว่า ญัตตินั้นมีผู้รับรองถูกต้อง ครบถ้วนหรือไม่

อย่างไรก็ตาม ในหลักของการเสนอหรือการรับรองญัตติ ผู้เสนอญัตติต้องไม่เป็น ผู้รับรองในญัตติที่ตนเสนอ และในทำนองเดียวกันผู้รับรองญัตติก็ต้องไม่เป็นผู้เสนอญัตติ ที่ตนรับรองด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ ด้วยเหตุผลว่าการเสนอญัตติเป็นความประสงค์ของผู้เสนอ ที่ต้องการเสนอเรื่องใด ๆ ให้ที่ประชุมพิจารณา ในขณะที่ผู้รับรองเป็นเพียงผู้สนับสนุนหรือเห็นด้วย ในเบื้องต้นกับญัตติที่เสนอเท่านั้น ฉะนั้น หากผู้เสนอและผู้รับรองญัตติเป็นคนเดียวกันในญัตติ เรื่องเดียวกัน อาจส่งผลต่อการพิจารณาวินิจฉัยของประธานวุฒิสภาได้

ประเภทของญัตติ^{๑๔}

ดังได้กล่าวแล้วว่า ตามข้อบังคับการประชุมของวุฒิสภา การเสนอญัตติโดยทั่วไป ต้องทำเป็นหนังสือ เสนอล่วงหน้าต่อประธานวุฒิสภา โดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่า ๕ คน เว้นแต่ จะมีกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในข้อบังคับการประชุม แต่ก็มีญัตติบางประเภทที่ข้อบังคับ การประชุมของวุฒิสภากำหนดให้เสนอได้โดยไม่ต้องทำเป็นหนังสือหรือที่เรียกกันว่า “ญัตติ ที่

^{๑๔} เรื่องเดิม, ระบบงานรัฐสภาไทย, หน้า ๑๒๓ - ๑๕๘.

เสนอด้วยวาจา” ซึ่งการเสนอญัตติไม่ว่าจะต้องเสนอเป็นหนังสือหรือเสนอด้วยวาจาต่างก็มีวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายที่จะให้ที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณา รวมทั้งให้มีมติอย่างใดอย่างหนึ่ง

ในที่นี้จะได้อำนาจให้เห็นถึงญัตติแต่ละประเภทเท่าที่ปรากฏในข้อบังคับการประชุมของวุฒิสภาว่า มีสาระสำคัญหรือวัตถุประสงค์อย่างไรบ้าง พอสังเขปดังนี้

(๑) ญัตติขอให้วุฒิสภามีมติให้รัฐมนตรีเข้าร่วมประชุมวุฒิสภาตามมาตรา ๒๑๐ ของรัฐธรรมนูญ^{๑๔}

วัตถุประสงค์ เพื่อให้วุฒิสภามีมติให้รัฐมนตรีเข้าร่วมในการประชุมวุฒิสภาเพื่อแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

โดยที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๐ บัญญัติให้สิทธิแก่รัฐมนตรีในอันที่จะเข้าร่วมในการประชุมวุฒิสภา รวมทั้งมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมได้^{๑๖} ซึ่งเป็นหลักการที่มีที่มาจากเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ แต่ในขณะเดียวกันบทบัญญัติมาตรา ๒๑๐ ของรัฐธรรมนูญนี้ จะกลายเป็นบทบังคับรัฐมนตรีให้ต้องเข้าร่วมการประชุมสภาเมื่อมีกรณีที่วุฒิสภาได้มีมติให้เข้าร่วมการประชุม ซึ่งการที่วุฒิสภาจะมีมติดังนี้ได้ ก็ต้องเสนอเป็นญัตติต่อที่ประชุมวุฒิสภาก่อน

ในการเสนอญัตตินี้ ผู้เสนอญัตติจำเป็นจะต้องระบุความประสงค์ว่าจะให้รัฐมนตรีคนใดเข้าร่วมประชุมวุฒิสภา ครั้งใดหรือเมื่อใด และต้องระบุกิจการหรือเรื่องที่ต้องการซักถามให้ชัดเจน

ผลของมติ หากที่ประชุมลงมติด้วยคะแนนเสียงข้างมากให้รัฐมนตรีคนใดเข้าร่วมการประชุมตามญัตติที่เสนอ รัฐมนตรีผู้นั้นก็ต้องมาร่วมประชุมวุฒิสภาต่อไป

^{๑๔} ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๕.

^{๑๖} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๑๐ บัญญัติว่า “รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิเข้าประชุมและแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภา แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามีมติให้เข้าประชุมในเรื่องใด รัฐมนตรีต้องเข้าร่วมประชุม”.

(๒) ญัตติขอให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะใดคณะหนึ่ง หรือขอให้วุฒิสภาตั้งคณะกรรมการสามัญหรือวิสามัญขึ้นกระทำการใด ๆ ภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา^{๑๗}

วัตถุประสงค์ เพื่อขอให้วุฒิสภามีมติมอบหมายให้คณะกรรมการสามัญ ที่มีอยู่ตามข้อบังคับการประชุม กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือขอให้วุฒิสภาตั้งคณะกรรมการสามัญหรือวิสามัญเพื่อกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ซึ่งตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๖ วรรคสอง กำหนดให้กิจการที่จะมอบหมายนั้น จะต้องไม่ซ้ำหรือซ้อน กับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา

นอกจากนี้ ในการมอบหมายหรือตั้งคณะกรรมการขึ้นกระทำการใด ควรต้องระบุขอบเขตของกิจการ รวมทั้งกำหนดระยะเวลาในการดำเนินกิจการไว้ด้วย เพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภาได้ทราบและใช้ประกอบการวินิจฉัยลงมติว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย กับญัตติที่เสนอนั้น

ผลของมติ หากที่ประชุมลงมติด้วยคะแนนเสียงข้างมากเห็นชอบด้วย กับญัตติที่เสนอ ไม่ว่าจะเป็นการมอบหมายให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา กระทำการใด ๆ หรือเป็นการตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่ คณะกรรมการนั้นก็ต้อง ดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมาย แล้วรายงานต่อวุฒิสภาภายในระยะเวลาที่กำหนดต่อไป

(๓) ญัตติขอให้ตีความข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา^{๑๘}

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณาวินิจฉัยปัญหาอันเนื่องมาจากการใช้และการตีความข้อบังคับการประชุม ในการทำหน้าที่ของวุฒิสภาตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นก็ตาม โดยปกติจะมีข้อบังคับการประชุมใช้เป็นหลักในการ ดำเนินการ ซึ่งการตราข้อบังคับการประชุมนั้น ย่อมเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๙๑ ของรัฐธรรมนูญ แต่หากข้อบังคับการประชุมที่ตราขึ้น มีประเด็นหรือปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยว่า ข้อความที่ตราขึ้นนั้นมีความหมายเพียงไร มีวัตถุประสงค์ หรือมีเจตนารมณ์ให้ต้องปฏิบัติ อย่างไร เหล่านี้ ประธานของที่ประชุมอาจขอปรึกษาต่อที่ประชุม หรือสมาชิกวุฒิสภา

^{๑๗} ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๖.

^{๑๘} ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๕๓.

^{๑๙} ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๗.

อาจเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่า ๑๐ คน ขอให้ที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณาวินิจฉัย หรือตีความข้อบังคับในประเด็นที่มีปัญหานั้นได้

ผลของมติ หากที่ประชุมลงมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่วินิจฉัยเป็นประการใดแล้วถือเป็นเด็ดขาด วุฒิสภาต้องดำเนินการไปตามนั้น ผู้ใดจะโต้แย้งหรือดำเนินการไปในทางอื่นมิได้

(๔) ญัตติขอให้วุฒิสภามีมติกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ตามมาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนูญ^{๒๙}

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น และมีมติให้เสนอเรื่องพร้อมความเห็น ต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

กรณีที่มีปัญหาว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา สมาชิกวุฒิสภาย่อมมีอำนาจ โดยชอบที่จะเสนอเป็นญัตติเพื่อให้เกิดความคลี่คลายในปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ภายใต้บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ซึ่งว่าด้วยการวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ได้บัญญัติให้องค์กรที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ สามารถเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยได้^{๓๐} การเสนอเรื่องพร้อมความเห็นดังกล่าวนี้ ผู้เสนอญัตติจะต้องแสดงให้เห็นถึงปัญหาอย่างชัดเจน และจะเสนอได้ต้องอาศัยมติของวุฒิสภาเท่านั้น

ผลของมติ หากที่ประชุมลงมติด้วยคะแนนเสียงข้างมากเห็นชอบด้วยกับ ญัตติที่เสนอ ประธานวุฒิสภาก็จะเป็นผู้ส่งเรื่องพร้อมความเห็นตามมติของที่ประชุมวุฒิสภา ไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยต่อไป

(๕) ญัตติขอให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา^{๓๑}

วัตถุประสงค์ เพื่อแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาที่ใช้บังคับอยู่ในเวลานั้น

^{๒๙} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๖ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภา เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย”.

^{๓๐} ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๕๓.

การแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา อาจมีเหตุผลมาจากความไม่ชัดเจนหรือไม่เหมาะสมกับสภาวการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งการเสนอและการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา จะนำกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยต้องเสนอในรูปแบบของ “ร่างข้อบังคับ” โดยแบ่งเป็นข้อและต้องมีบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบด้วย

ผลของมติ มติของที่ประชุมในการพิจารณา “ร่างข้อบังคับ” จะเป็นไปเช่นเดียวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นเอง^{๒๒}

(๖) ญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน โดยไม่มีการลงมติ^{๒๓}

วัตถุประสงค์ เพื่อให้คณะรัฐมนตรีได้มาแถลงหรือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือปัญหาสำคัญอันเนื่องมาจากการบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา อาจเข้าชื่อในฐานะผู้เสนอญัตติร่วมกัน ขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีในฐานะคณะผู้บริหารราชการแผ่นดินมาแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเหล่านั้นในที่ประชุมวุฒิสภา ทั้งนี้ โดยต้องระบุให้ชัดเจนว่า จะให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญในเรื่องใด

โดยที่การอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภากรณีนี้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๗ บัญญัติให้มีการอภิปรายโดยไม่มีการลงมติ และให้กระทำได้เพียงครั้งเดียวในสมัยประชุมหนึ่ง ซึ่งการอภิปรายแสดงความคิดเห็นของสมาชิกวุฒิสภา ถือเป็น การแสดงความคิดเห็นส่วนบุคคลที่คณะรัฐมนตรีจะรับไปปฏิบัติหรือไม่ก็ได้

^{๒๒} โปรดดูรายละเอียดเกี่ยวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ในบทที่ ๒.

^{๒๓} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๘๗.

(๗) ญัตติขอให้ประชุมลับ^{๒๔}

วัตถุประสงค์ เพื่อให้วุฒิสภาดำเนินการประชุมเป็นการลับ

โดยที่การประชุมวุฒิสภามาตามปกติแล้ว ย่อมต้องกระทำเป็นการเปิดเผย ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา แต่ในกรณีที่สมาชิกวุฒิสภาประสงค์ จะพิจารณาเรื่องใดเป็นการลับ เนื่องจากการพิจารณาในบางเรื่องอาจเป็นการไม่เหมาะสม ที่จะให้บุคคลอื่นได้ล่วงรู้หรือเป็นเรื่องที่ไม่สมควรเปิดเผย สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่า หนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาสามารถเสนอญัตติขอให้ดำเนินการ ประชุมลับได้ หรือคณะรัฐมนตรีอาจร้องขอให้ดำเนินการประชุมวุฒิสภาเป็นการประชุมลับ ด้วยเหตุเดียวกันนั้นก็ได้ ซึ่งการขอให้ประชุมลับนี้ ไม่ว่าจะเป็นการเสนอญัตติของสมาชิก วุฒิสภา หรือเป็นการร้องขอของคณะรัฐมนตรีก็ตาม ที่ประชุมวุฒิสภาต้องดำเนินการประชุม เป็นการลับ จะดำเนินการเป็นอย่างอื่นไม่ได้

ในการประชุมลับ ผู้ที่จะอยู่ในที่ประชุมหรืออยู่ที่ใดในระยะเวลาที่จะรับฟัง การประชุมได้ คงมีเฉพาะสมาชิกวุฒิสภา รัฐมนตรี และผู้ที่ได้รับอนุญาตจากประธาน ของที่ประชุม นอกจากนี้ ยังห้ามมิให้ใช้เครื่องบันทึกเสียง หรือเครื่องมือสื่อสารใด ๆ ยกเว้น การบันทึกของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องซึ่งอยู่ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่

(๘) ญัตติขอให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาออกจากตำแหน่ง^{๒๕}

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณาถอดถอนสมาชิกวุฒิสภา ออกจากตำแหน่ง

ในกรณีที่สมาชิกวุฒิสภาผู้ใดมีพฤติการณ์ร้ายรอยผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริต ต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ในการยุติธรรม หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา สามารถเสนอญัตติเพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณาถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาผู้นั้น ออกจากตำแหน่งได้

^{๒๔} ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๘๘.

^{๒๕} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐๔.

ผลของมติ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๗ หากที่ประชุมวุฒิสภา ลงมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ถอดถอน สมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่ง และจะถูกตัดสิทธิในการดำรงตำแหน่ง ใด ๆ ในทางการเมืองเป็นเวลา ๕ ปี

(๙) ญัตติขอให้ปรึกษาเป็นเรื่องด่วน^{๒๖}

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยพลัน

การเสนอญัตติดังกล่าว ก็เพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภามีโอกาสพิจารณาญัตติหรือเรื่องอื่นใดซึ่งอาจยังไม่ได้บรรจุในระเบียบวาระการประชุม แต่มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพิจารณาเป็นการด่วนในเวลานั้น

ในการประชุมวุฒิสภานั้นจะต้องพิจารณาเฉพาะเรื่องที่มีอยู่ในระเบียบวาระประชุม เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น ดังนั้นเมื่อสภาพการณ์หรือมีเหตุจำเป็นซึ่งสมควรที่จะปรึกษาหรือขอให้พิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการด่วน สมาชิกวุฒิสภาก็สามารถเสนอในการประชุมวุฒิสภานั้นจะต้องพิจารณาเฉพาะเรื่องที่มีอยู่ในระเบียบวาระประชุม เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น ดังนั้นเมื่อสภาพการณ์หรือมีเหตุจำเป็นซึ่งสมควรที่จะปรึกษาหรือขอให้พิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการด่วน สมาชิกวุฒิสภาก็สามารถเสนอญัตติดังกล่าวนี้ต่อที่ประชุมได้ และตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๘ (๑) กำหนดว่า ญัตติเช่นนี้ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าหรือทำเป็นหนังสือ

ผลของมติ หากที่ประชุมลงมติด้วยคะแนนเสียงข้างมากเห็นชอบด้วยกับ ญัตติที่เสนอ (หรือไม่มีสมาชิกผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น) ที่ประชุมก็จะพิจารณาเรื่องนั้น ๆ ไปตามญัตติที่เสนอ

(๑๐) ญัตติขอให้เปลี่ยนระเบียบวาระการประชุม^{๒๗}

วัตถุประสงค์ เพื่อเปลี่ยนลำดับการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่บรรจุอยู่ใน ระเบียบวาระการประชุม

ระเบียบวาระการประชุมเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการกำหนดเรื่องที่จะบรรจุเข้ารับการพิจารณาในการประชุมแต่ละครั้ง การจัดลำดับระเบียบวาระการประชุม จึงต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมของวุฒิสภา และที่ประชุมวุฒิสภา

^{๒๖} ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๘ (๑).

^{๒๗} ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๘ (๒).

ต้องพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ไปตามลำดับระเบียบวาระที่จัดไว้ แต่ในกรณีที่ประชุมเห็นว่าสมควร จะพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งก่อนหลังกันโดยไม่เป็นไปตามลำดับที่จัดไว้ ก็ชอบที่จะกระทำได้ ทั้งนี้ โดยสมาชิกวุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรีอาจเสนอญัตติขอเปลี่ยนแปลงลำดับการพิจารณา หรือขอเปลี่ยนระเบียบวาระการประชุม หรือประธานของที่ประชุมอาจขอปรึกษาที่ประชุมก็ได้

ญัตติขอเปลี่ยนระเบียบวาระการประชุมนี้ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๘ (๒) กำหนดว่า ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าหรือทำเป็นหนังสือ ดังนั้น ผู้เสนอ จะเสนอด้วยวาจาต่อที่ประชุมก็ได้ แต่ทั้งนี้จะเสนอในระหว่างที่ที่ประชุมกำลังพิจารณาเรื่องใด เรื่องหนึ่งอยู่มิได้ เพราะจะทำให้เรื่องที่กำลังพิจารณาอยู่นั้น “ตกไป” ที่ศัพท์ในวงงานรัฐสภา เรียกว่า “การเสนอญัตติซ้อนญัตติ”^{๒๔}

ผลของมติ หากที่ประชุมลงมติด้วยคะแนนเสียงข้างมากเห็นชอบให้ เปลี่ยนระเบียบวาระการประชุมหรือเปลี่ยนแปลงลำดับการพิจารณา ประธานของที่ประชุมก็จะดำเนินการ ประชุมไปตามมติของที่ประชุม

(๑๑) ญัตติขอให้ที่ประชุมวุฒิสภามีมติมิให้จดยางงานการประชุมลับ^{๒๕}

วัตถุประสงค์ เพื่อขอให้ที่ประชุมวุฒิสภาลงมติไม่ให้มีการจดยางงานการประชุมลับ

การเสนอญัตติดังกล่าว ก็เพื่อไม่ให้มีการจดยางงานที่เรื่องราวต่าง ๆ ที่ปรากฏขึ้น ในการประชุมลับ อันเป็นการป้องกันรักษาความลับไม่ให้รั่วไหล โดยผู้เสนอญัตติจะเสนอมิให้ จดยางงานประชุมลับนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ และตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๘ (๓) กำหนดว่า ญัตติดังกล่าวไม่ต้องเสนอล่วงหน้าหรือทำเป็นหนังสือ

ผลของมติ หากที่ประชุมลงมติด้วยคะแนนเสียงข้างมากเห็นชอบตาม ญัตติที่เสนอ ไม่ว่าจะเป็นการขอมิให้จดยางงานการประชุมลับทั้งหมดหรือบางส่วนก็ตาม ก็จะต้องไม่ให้มีการจดยางงานการประชุมลับนั้น แต่ทั้งนี้ข้อบังคับการประชุมของวุฒิสภา กำหนดให้บันทึกพฤติการณ์ดังกล่าวไว้

^{๒๔} ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๘ ข้อ ๔๐ และข้อ ๔๑.

^{๒๕} ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๒๙ และข้อ ๓๘ (๓).

(๑๒) ญัตติขอให้ลงมติห้ามโฆษณาข้อความอันเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน^{๓๐}

วัตถุประสงค์ เพื่อขอให้ที่ประชุมวุฒิสภามีมติห้ามโฆษณาข้อความอันเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

ตามปกติ การประชุมวุฒิสภาย่อมเป็นการเปิดเผยและประสงค์ให้ประชาชนโดยทั่วไปได้รับรู้ แต่หากเห็นว่าข้อความอันเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน ที่ได้กล่าวหรือปรากฏในการประชุมซึ่งไม่สมควรจะเผยแพร่ออกไป เพราะอาจจะไม่ปลอดภัยและเกิดความเสียหายได้ สมาชิกวุฒิสภาก็อาจเสนอญัตติ หรือคณะรัฐมนตรีร้องขอหรือประธานของที่ประชุมขอปรึกษา ขอให้วุฒิสภาลงมติห้ามโฆษณาข้อความนั้น ๆ ได้ และญัตติดังกล่าวนี้ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๘ (๓) กำหนดว่าไม่ต้องเสนอล่วงหน้าหรือทำเป็นหนังสือ

ผลของมติ หากที่ประชุมลงมติด้วยคะแนนเสียงข้างมากเห็นชอบด้วยกับญัตติที่เสนอ ก็จะมีการโฆษณาข้อความอันเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดินที่มีการกล่าวหรือปรากฏในการประชุมนั้น มิได้

(๑๓) ญัตติขอแปรญัตติเฉพาะเรื่องที่มีใช้กฎหมาย^{๓๑}

วัตถุประสงค์ เพื่อขอแก้ไขถ้อยคำ หรือเนื้อความ หรือสาระในญัตติที่ที่ประชุมกำลังพิจารณาอยู่ ให้เกิดความเหมาะสมหรือสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของที่ประชุมก่อนการลงมติ

การเสนอญัตติเพื่อขอแปรญัตติในเรื่องที่มีใช้ร่างพระราชบัญญัตินี้ จะต้องไม่ใช่การแปรญัตติที่ทำให้สาระสำคัญของญัตติเดิมเสียไปหรือเปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง และตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๘ (๔) กำหนดว่า ญัตตินี้ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าหรือทำเป็นหนังสือ

ผลของมติ หากที่ประชุมลงมติด้วยคะแนนเสียงข้างมากเห็นชอบด้วยกับผู้ขอแปรญัตติ ที่ประชุมก็ต้องดำเนินการตามมติดังกล่าวนี้

^{๓๐} ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๑ และข้อ ๓๘ (๓).

^{๓๑} ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๘ (๔) และข้อ ๓๘ (๑).

(๑๔) ญัตติขอให้รวมระเบียบวาระการประชุมที่เป็นเรื่องเดียวกัน ทำนองเดียวกัน หรือเกี่ยวเนื่องกันเพื่อพิจารณาพร้อมกัน^{๓๖}

วัตถุประสงค์ เพื่อขอให้ที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณาเรื่องใด ๆ ที่เป็น เรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกัน หรือเกี่ยวเนื่องกัน ไปในคราวเดียวกัน

ดังได้กล่าวแล้วว่า ในการดำเนินการประชุมของวุฒิสภานั้น จะต้องพิจารณา เรื่องที่ปรากฏอยู่ในระเบียบวาระการประชุมทีละเรื่องตามลำดับ แต่หากเรื่องทีปรากฏอยู่ใน ระเบียบวาระการประชุมครั้งหนึ่ง ๆ มีลักษณะ เนื้อหา สาระ หรือวัตถุประสงค์เดียวกัน หรือเป็นเรื่องทำนองเดียวกัน หรือเกี่ยวเนื่องกันมากกว่าหนึ่งเรื่อง สมาชิกวุฒิสภา อาจเสนอญัตติขอให้รวมเรื่องดังกล่าวเหล่านั้นเข้าด้วยกัน เพื่อให้ที่ประชุมพิจารณา ในคราวเดียวกันก็ได้ และตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๘ (๔) กำหนดว่า ญัตติดังกล่าวนี้ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าหรือทำเป็นหนังสือ

ผลของมติ หากที่ประชุมลงมติด้วยคะแนนเสียงข้างมากให้รวมการพิจารณา เรื่องใด ๆ เข้าด้วยกันตามญัตติที่เสนอ ที่ประชุมก็จะพิจารณาเรื่องดังกล่าวเหล่านั้นไป ในคราวเดียวกัน

(๑๕) ญัตติขอให้ส่งปัญหาไปยังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาและญัตติ ขอให้บุคคลส่งเอกสารหรือมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมวุฒิสภา^{๓๗}

วัตถุประสงค์ เพื่อขอให้ที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณา และมีมติให้ส่ง ประเด็นปัญหาประเด็นใดประเด็นหนึ่งหรือหลายประเด็นที่เกิดขึ้นในระหว่างการประชุม ไปให้คณะกรรมการสามัญหรือวิสามัญที่วุฒิสภาตั้งขึ้นเป็นผู้พิจารณาประเด็นปัญหาดังกล่าว หรือเพื่อขอให้ที่ประชุมวุฒิสภามีมติให้บุคคลส่งเอกสารหรือมาแถลงข้อเท็จจริงหรือ แสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมวุฒิสภา

ในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ของที่ประชุมวุฒิสภา อาจมีประเด็นปัญหา ซึ่งที่ประชุมวุฒิสภาไม่สามารถหาข้อยุติได้ในขณะนั้น หรือเป็นเรื่องที่จำเป็นต้องอาศัยความเห็น จากผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือเป็นเรื่องที่มีรายละเอียดมากซึ่งต้องใช้เวลา ในการศึกษาตามสมควร ในกรณีเช่นนี้ สมาชิกวุฒิสภาอาจเสนอญัตติ หรือคณะรัฐมนตรี อาจร้องขอ หรือประธานของที่ประชุมอาจปรึกษาที่ประชุมขอให้ส่งประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น

^{๓๖} ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๘ (๔) และข้อ ๓๘ (๒).

^{๓๗} ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๘ (๔) และข้อ ๓๘ (๓).

ไปให้คณะกรรมการสามัญหรือวิสามัญที่วุฒิสภาตั้งขึ้น หรืออาจตั้งคณะกรรมการสามัญหรือวิสามัญขึ้นพิจารณาเป็นการเฉพาะ หรืออาจขอให้มีการส่งเอกสารหรือให้ผู้เชี่ยวชาญมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมวุฒิสภาก็ได้ และตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๘ (๔) กำหนดว่า ญัตติดังกล่าวนี้ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าหรือทำเป็นหนังสือ

ผลของมติ หากที่ประชุมลงมติด้วยคะแนนเสียงข้างมากเห็นชอบด้วยกับญัตติที่เสนอ ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการประชุมดังกล่าวก็จะถูกส่งไปยังคณะกรรมการตามมติของที่ประชุม และเมื่อคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากที่ประชุมได้พิจารณาศึกษาประเด็นปัญหาต่าง ๆ แล้วเสร็จ ก็จะต้องนำเสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไป หรือในกรณีที่เป็นการขอให้บุคคลส่งเอกสารหรือขอให้ผู้เชี่ยวชาญมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น บุคคลผู้ครอบครองเอกสารนั้น ๆ หรือผู้เชี่ยวชาญที่ที่ประชุมมีมติให้มาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น ก็ต้องปฏิบัติตามมติของที่ประชุมนั้น

(๑๖) ญัตติขอให้งดใช้ข้อบังคับการประชุมข้อหนึ่งข้อใดทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวเฉพาะกรณี^{๓๔}

วัตถุประสงค์ เพื่อขอให้ที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณายกเว้นการใช้ข้อบังคับหรือการปฏิบัติตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อ ทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว

โดยที่การประชุมของวุฒิสภา จะมีข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ แต่ในบางครั้งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาที่ใช้บังคับอาจทำให้การดำเนินกิจการของวุฒิสภาประสบปัญหาและอุปสรรคหรืออาจไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ของการประชุมในเวลานั้น ฉะนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคดังกล่าว และเพื่อให้การประชุมบรรลุเป้าหมาย สมาชิกวุฒิสภาจึงอาจเสนอญัตติ หรือประธานวุฒิสภาอาจขอปรึกษาที่ประชุมขอให้มีการยกเว้นการใช้หรือการปฏิบัติตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อได้ โดยจะขอยกเว้นทั้งหมดหรือแต่เพียงความบางส่วนก็ได้เป็นการชั่วคราวเฉพาะกรณีนั้น ๆ

^{๓๔} ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๘ (๔) และข้อ ๑๕๒.

การเสนอญัตติดังกล่าวนี้ หากสมาชิกเป็นผู้เสนอต้องมีผู้รับรอง ไม่น้อยกว่า ๑๐ คน และตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๘ (๔) ญัตตินี้ ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าหรือทำเป็นหนังสือ

ผลของมติ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๕๒ หากที่ประชุมลงมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก ในที่ประชุมวุฒิสภา ก็จะไม่มีการใช้หรือปฏิบัติตามข้อบังคับการประชุมข้อนั้นๆ ทั้งหมด หรือบางส่วนตามมติของที่ประชุมเป็นการชั่วคราวเฉพาะกรณีนั้น

(๑๗) ญัตติที่ประธานของที่ประชุมอนุญาตตามที่เห็นสมควร^{๑๔}

วัตถุประสงค์ ญัตติที่ประธานของที่ประชุมอนุญาตตามที่เห็นสมควรนั้น หมายถึง ญัตติใด ๆ ที่แม้จะได้มีกำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมหรือไม่ก็ตาม แต่เพื่อให้การดำเนินการประชุมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ข้อบังคับการประชุมของวุฒิสภา จึงมักกำหนดให้ประธานของที่ประชุมสามารถใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาอนุญาตให้ ข้อเสนอใด ๆ ที่มีผู้เสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภา ได้รับการพิจารณาจากที่ประชุมวุฒิสภา ดังนั้น จึงไม่อาจกำหนดได้ว่า ญัตติที่ประธานของที่ประชุมอนุญาตมีลักษณะเช่นไร ทั้งนี้ ย่อมเป็นดุลยพินิจของผู้ซึ่งทำหน้าที่ประธานของที่ประชุมในขณะนั้นจะพิจารณา ตามที่เห็นสมควร

อย่างไรก็ตาม ญัตติที่ประธานของที่ประชุมอนุญาตตามที่เห็นสมควรนี้ มักเป็นญัตติที่เสนอด้วยวาจาและมีลักษณะเป็นญัตติที่เกิดขึ้นระหว่างการประชุม และเมื่อประธานของที่ประชุมอนุญาตให้เสนอญัตติเรื่องใดเรื่องหนึ่งดังกล่าวนี้แล้ว การพิจารณา และการลงมติของที่ประชุม ก็จะขึ้นอยู่กับลักษณะเนื้อหาของญัตตินั้น ๆ

(๑๘) ญัตติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ^{๑๕}

ดังได้กล่าวมาแล้วแต่เบื้องต้นว่า ญัตติในความหมายอย่างกว้าง หมายถึง การเสนอเรื่องใด ๆ เพื่อให้ที่ประชุมพิจารณา โดยมุ่งประสงค์จะให้มีการวินิจฉัยลงมติหรือไม่ก็ได้ และในขณะเดียวกัน ตามมาตรา ๒๑๐ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติว่า “รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิ เข้าประชุมและแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภา ...” อันเป็นการ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างคณะรัฐมนตรีกับรัฐสภาได้ทางหนึ่ง

^{๑๔} ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๘ (๕).

^{๑๕} ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๔.

ในการประชุมของสภา ไม่ว่าจะเป็นสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาก็ตาม ย่อมมีกรณีที่คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีต้องดำเนินการ หรือปฏิบัติ หรือขอให้ที่ประชุมปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งได้ ทั้งนี้ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่การประชุมของสภาและการบริหารราชการแผ่นดิน การที่รัฐมนตรีต้องดำเนินการ หรือปฏิบัติ หรือขอให้ที่ประชุมของสภาปฏิบัตินั้น นอกจากจะมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ยังถูกกำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมของสภาอีกด้วย ดังนั้น การที่คณะรัฐมนตรีร้องขอต่อที่ประชุมของสภา เพื่อขอให้ที่ประชุมปฏิบัติหรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งนี้ ในวงงานรัฐสภาเรียกว่า “ญัตติที่คณะรัฐมนตรีเสนอ” ซึ่งตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๔ กำหนดว่า “...ญัตติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอไม่ต้องมีผู้รับรอง”

ส่วนกรณีใดจะเป็นญัตติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ หรือเรื่องที่คณะรัฐมนตรีเสนอจะมีเนื้อหาสาระเช่นไร ย่อมเป็นไปตามลักษณะของเรื่องที่รัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับการประชุมของสภาได้บัญญัติหรือกำหนดไว้ อาทิ ญัตติที่จะมีผลเป็นกฎหมายต้องทำเป็นร่างพระราชบัญญัติ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๔๔ ดังนั้น เมื่อคณะรัฐมนตรีจะเสนอญัตติดังกล่าวให้มีผลเป็นกฎหมาย ก็ต้องทำเป็นร่างพระราชบัญญัติด้วยเช่นกัน ส่วนญัตติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอที่พบในวงงานวุฒิสภานั้น มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินการประชุม เช่น การขอเลื่อนตอบกระทู้ถามในที่ประชุมวุฒิสภา การร้องขอประชุมลับ หรือการเสนอให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการเต็มสภา เป็นต้น

การแก้ไขเพิ่มเติมญัตติหรือการถอนญัตติ^{๓๗}

เมื่อผู้เสนอญัตติได้เสนอญัตติของตนต่อประธานวุฒิสภาแล้ว หากเห็นว่าญัตติของตนมีบางส่วนควรแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์และชัดเจนยิ่งขึ้น หรือหากผู้เสนอเห็นว่าไม่ประสงค์จะขอให้ที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณาญัตติที่ได้เสนอไว้แล้วนั้นก็อาจขอแก้ไขเพิ่มเติมหรือถอนญัตติของตนได้ แต่ถ้าประธานวุฒิสภาได้ส่งบรรจุญัตติเรื่องนั้นเข้าระเบียบวาระการประชุมและส่งให้สมาชิกวุฒิสภาแล้ว การแก้ไขเพิ่มเติมญัตติหรือการถอนญัตตินั้น จะกระทำได้อีกก็ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของวุฒิสภา

การถอนชื่อจากการเป็นผู้ร่วมกันเสนอญัตติหรือการถอนชื่อจากการเป็นผู้รับรองญัตติ^{๓๘}

^{๓๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖๕ - ๑๖๖ และ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๔๕.

^{๓๘} สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, สำนักงานการประชุม, คู่มือการประชุมวุฒิสภา, (กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา), หน้า ๙ และ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๔๗.

การถอนชื่อจากการเป็นผู้ร่วมกันเสนอญัตติหรือการถอนชื่อจากการเป็นผู้รับรองญัตติ จะกระทำได้เฉพาะก่อนที่ประธานวุฒิสภาจะส่งบรรจุญัตตินั้นเข้าระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา แต่หากญัตตินั้นประธานฯ ได้ส่งบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมแล้ว จะถอนชื่อจากการเป็นผู้ร่วมกันเสนอญัตติหรือถอนชื่อจากการเป็นผู้รับรองญัตติได้ก็ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากที่ประชุมวุฒิสภาเท่านั้น

ญัตติตกไป^{๓๙}

ญัตติตกไป หมายถึง ญัตติที่ที่ประชุมวุฒิสภาไม่อาจรับไว้พิจารณาหรือไม่อาจพิจารณาต่อไปได้ ซึ่งเหตุที่ทำให้ญัตติตกไปมีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อที่ประชุมลงมติยกเรื่องอื่นขึ้นพิจารณา

(๒) กรณีญัตติถึงวาระพิจารณาในที่ประชุมวุฒิสภาแล้ว ผู้เสนอญัตติไม่ชี้แจงหรือไม่อยู่ในที่ประชุมโดยไม่มีผู้ชี้แจงแทนในฐานะผู้รับมอบหมาย เว้นแต่ที่ประชุมวุฒิสภาจะพิจารณาเห็นเป็นอย่างอื่น

ผลของญัตติที่ตกไปแล้ว ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๔๙ ห้ามมิให้นำญัตติซึ่งมีหลักการเช่นเดียวกันขึ้นเสนออีกในสมัยประชุมเดียวกัน เว้นแต่ประธานวุฒิสภาจะอนุญาตเมื่อได้พิจารณาเห็นว่าพฤติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป ส่วนกรณีใดถือว่าเป็นพฤติการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่เพียงใด ถือเป็นดุลยพินิจของประธานวุฒิสภาจะพิจารณา

บทสรุป

ญัตติทั้งหลายโดยความมุ่งหมายแล้ว ล้วนแต่มุ่งประสงค์ให้เกิดประโยชน์ต่อการประชุมของสภาทั้งสิ้น การจะนำญัตติใดมาใช้บ้างจึงขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับสภาพการณ์และความจำเป็นเป็นสำคัญ สำหรับการประชุมของวุฒิสภานั้น สมาชิกวุฒิสภาผู้เข้าร่วมประชุม และประธานของที่ประชุมจำเป็นต้องมีความเข้าใจในความมุ่งหมายตลอดจนวัตถุประสงค์และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับญัตติตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมของวุฒิสภาที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นอย่างละเอียดถี่ถ้วน

อย่างไรก็ตาม ปัญหาอันเกิดจากญัตติและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับญัตตินั้น มีเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ประการสำคัญที่สุดที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายจำเป็นต้องศึกษาให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง ทั้งในเรื่องการเสนอญัตติ ประเภทของญัตติ การแก้ไขเพิ่มเติมญัตติหรือการถอนญัตติ การถอนชื่อจากการเป็นผู้ร่วมกันเสนอญัตติหรือการถอนชื่อ

^{๓๙} เรื่องเดิม, คู่มือการประชุมวุฒิสภา, หน้า ๑๐ และข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๔๒ ข้อ ๔๘ และข้อ ๔๙.

จากการเป็นผู้รับรองญาติ ญาติตกไป การเสนอญาติซ้อนญาติ และการพิจารณาญาติตามลำดับ เพื่อให้สามารถนำญาติต่าง ๆ มาใช้ในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อวุฒิสภา และต่อประเทศชาติเป็นสำคัญ

แบบการเสนอญาติญาติทั่วไปหรือญาติธรรมดา

วุฒิสภา

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

วันที่

เรื่อง ขอเสนอญาติ

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

..... (เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอญาติ)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ข้าพเจ้า (และคณะ) จึงขอเสนอญาติตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๓ เพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภา (ร่วมกันอภิปรายในญาติดังกล่าว และมีมติเพื่อส่งให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป ฯลฯ)

สำหรับเหตุผลและรายละเอียดเพิ่มเติมจะได้ชี้แจงในที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ผู้เสนอญาติ

(.....)

สมาชิกวุฒิสภาจังหวัด

ผู้รับรองญาติ เรื่อง ขอเสนอญาติ

(๑) (๒)

(.....)

(.....)

(๓) (๔)

(.....) (.....)

(๕)

(.....)

**แบบการเสนอญัตติขอให้วุฒิสภามีมติให้รัฐมนตรีเข้าร่วมประชุมวุฒิสภา
ตามมาตรา ๒๑๐ ของรัฐธรรมนูญ**

วุฒิสภา

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

วันที่

เรื่อง ขอเสนอญัตติให้วุฒิสภามีมติให้ (นายกรัฐมนตรี / รัฐมนตรี)
เข้าร่วมประชุมวุฒิสภา เพื่อแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นเรื่อง.....
ตามมาตรา ๒๑๐ ของรัฐธรรมนูญ

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

.....(เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอญัตติ)
.....
.....

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ข้าพเจ้า (และคณะ) จึงขอเสนอญัตติตามนัยของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๑๐ และข้อบังคับ
การประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๕ เพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภามีมติให้ (นายกรัฐมนตรี/
รัฐมนตรี.....) เข้าร่วมประชุมวุฒิสภา เพื่อแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น
เรื่อง

สำหรับเหตุผลและรายละเอียดเพิ่มเติมจะได้ชี้แจงในที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ผู้เสนอญัตติ

(.....)
สมาชิกวุฒิสภาจังหวัด.....

ผู้รับรอง เรื่อง ขอเสนอญัตติให้วุฒิสภามีมติให้ (นายกรัฐมนตรี / รัฐมนตรี.....)
เข้าร่วมประชุมวุฒิสภา เพื่อแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น
เรื่อง ตามมาตรา ๒๑๐ ของรัฐธรรมนูญ

(๑)	(๒)
(.....)	(.....)
(๓)	(๔)
(.....)	(.....)
(๕)	(๖)
(.....)	(.....)
(๗)	(๘)
(.....)	(.....)
(๙)	(๑๐)
(.....)	(.....)

แบบการเสนอญัตติขอให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา
กระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ

วุฒิสภา

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

วันที่

เรื่อง ขอเสนอญัตติให้คณะกรรมการกระทำการพิจารณา
สอบสวน หรือศึกษาเรื่อง

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

.....(เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอญัตติ).....

.....
.....

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ข้าพเจ้า (และคณะ) จึงขอเสนอญัตติตามนัยแห่ง
ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๖ เพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภามีมติมอบหมายให้
คณะกรรมการกระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษา
เรื่อง โดยมีกำหนดเวลา วัน

สำหรับเหตุผลและรายละเอียดเพิ่มเติมจะได้ชี้แจงในที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ผู้เสนอญัตติ

(.....)

สมาชิกวุฒิสภาจังหวัด.....

ผู้รับรองญาติ เรื่อง ขอเสนอญาติให้คณะกรรมการ
กระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่อง

(๑)
(.....)

(๒)
(.....)

(๓)
(.....)

(๔)
(.....)

(๕)
(.....)

(๖)
(.....)

(๗)
(.....)

(๘)
(.....)

(๙)
(.....)

(๑๐)
(.....)

แบบการเสนอญัตติขอให้ตั้งคณะกรรมการ (สามัญ / วิสามัญ)
เพื่อกระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ

วุฒิสภา

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

วันที่

เรื่อง ขอเสนอญัตติให้ตั้งคณะกรรมการ (สามัญ / วิสามัญ) เพื่อกระทำการ พิจารณา
สอบสวน หรือศึกษาเรื่อง.....

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

.....(เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอญัตติ)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ข้าพเจ้า (และคณะ) จึงขอเสนอญัตติตามนัยแห่ง
ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๖ เพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภามีมติตั้งคณะกรรมการ
สามัญ (วิสามัญ) เพื่อกระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่อง.....
โดยมีกำหนดเวลา.....วัน

สำหรับเหตุผลและรายละเอียดเพิ่มเติมจะได้ชี้แจงในที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ผู้เสนอญัตติ

(.....)

สมาชิกวุฒิสภาจังหวัด.....

ผู้รับรองวุฒิ เรื่อง ขอเสนอผู้ดัดให้ตั้งคณะกรรมการ (สามัญ / วิสามัญ) เพื่อกระทำ
กิจการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่อง.....

(๑)
(.....)

(๒)
(.....)

(๓)
(.....)

(๔)
(.....)

(๕)
(.....)

(๖)
(.....)

(๗)
(.....)

(๘)
(.....)

(๙)
(.....)

(๑๐)
(.....)

แบบการเสนอญัตติขอให้ตีความข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา

วุฒิสภา

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

วันที่

เรื่อง ขอเสนอญัตติขอให้ตีความข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ข้อ

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

..... (เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอญัตติ)

.....
.....

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ข้าพเจ้า (และคณะ) จึงขอเสนอญัตติตามนัยแห่ง
ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๕๓ เพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภาลงมติวินิจฉัย
ตีความข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ข้อ

สำหรับเหตุผลและรายละเอียดเพิ่มเติมจะได้ชี้แจงในที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ผู้เสนอญัตติ

(.....)

สมาชิกวุฒิสภาจังหวัด.....

ผู้รับรองญาติ เรื่อง ขอเสนอญาติให้ตีความข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ข้อ

(๑)
(.....)

(๒)
(.....)

(๓)
(.....)

(๔)
(.....)

(๕)
(.....)

(๖)
(.....)

(๗)
(.....)

(๘)
(.....)

(๙)
(.....)

(๑๐)
(.....)

แบบการเสนอญัตติขอให้วุฒิสภามีมติกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา
ตามมาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนูญ

วุฒิสภา

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

วันที่

เรื่อง ขอเสนอญัตติให้วุฒิสภามีมติ (กรณีปัญหาที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา
ตามมาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนูญ)

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

..... (เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอญัตติ)

.....
.....

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ข้าพเจ้า (และคณะ) จึงขอเสนอญัตติตามนัยของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๖ และข้อบังคับการ
ประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๗ เพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภามีมติ (กรณีปัญหาที่เกี่ยวกับ
อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา) เพื่อส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

สำหรับเหตุผลและรายละเอียดเพิ่มเติมจะได้ชี้แจงในที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ผู้เสนอญัตติ

(.....)

สมาชิกวุฒิสภาจังหวัด.....

ผู้รับรองญาติ เรื่อง ขอเสนอญาติให้วุฒิสภามีมติ (กรณีปัญหาที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ตามมาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนูญ)

(๑)	(๒)
(.....)	(.....)
(๓)	(๔)
(.....)	(.....)
(๕)	(๖)
(.....)	(.....)
(๗)	(๘)
(.....)	(.....)
(๙)	(๑๐)
(.....)	(.....)
(๑๑)	(๑๒)
(.....)	(.....)
(๑๓)	(๑๔)
(.....)	(.....)
(๑๕)	(๑๖)
(.....)	(.....)
(๑๗)	(๑๘)
(.....)	(.....)
(๑๙)	(๒๐)
(.....)	(.....)

แบบการเสนอญัตติขอให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา

วุฒิสภา

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

วันที่

เรื่อง ร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ข้าพเจ้า (และคณะ) ขอเสนอร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล มาเพื่อโปรดนำเสนอวุฒิสภา พิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ผู้เสนอญัตติ

(.....)

สมาชิกวุฒิสภาจังหวัด.....

ผู้รับรองยัติ ร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(๑)	(๒)
(.....)	(.....)
(๓)	(๔)
(.....)	(.....)
(๕)	(๖)
(.....)	(.....)
(๗)	(๘)
(.....)	(.....)
(๙)	(๑๐)
(.....)	(.....)
(๑๑)	(๑๒)
(.....)	(.....)
(๑๓)	(๑๔)
(.....)	(.....)
(๑๕)	(๑๖)
(.....)	(.....)
(๑๗)	(๑๘)
(.....)	(.....)
(๑๙)	(๒๐)
(.....)	(.....)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

หลักการ

(แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับการประชุม พ.ศ. ข้อ ข้อ ข้อ และข้อ)

เหตุผล

.....(เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอแก้ไขข้อบังคับการประชุม)

.....

.....

.....

.....

.....

ร่าง
ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

.....
.....
ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

ข้อ ๓ (ให้ยกเลิกความในข้อ ข้อ ข้อ และข้อ ของข้อบังคับ
การประชุมวุฒิสภา พ.ศ. และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน)

“ (ข้อความที่ขอแก้ไข)

.....
“

ประกาศ ณ วันที่ เดือน พุทธศักราช

(.....)

ประธานวุฒิสภา

แบบการเสนอขัติเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรี
แถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน
โดยไม่มีการลงมติ ตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๘๗

วุฒิสภา

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

วันที่

เรื่อง ขอเสนอขัติเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริง
หรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

.....(เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอขัติ).....

.....
.....

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ข้าพเจ้าและคณะจึงขอเสนอขัติตามนัยของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๘๗ และข้อบังคับการประชุม
วุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๔ ขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลง
ข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ

สำหรับเหตุผลและรายละเอียดเพิ่มเติมจะได้ชี้แจงในที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ผู้เสนอขัติ

(.....)

สมาชิกวุฒิสภาจังหวัด.....

ผู้ร่วมเสนอญัตติ เรื่อง ขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริง
หรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่ม
ีการลงมติ

(๑)	(๒)
(.....)	(.....)
(๓)	(๔)
(.....)	(.....)
(๕)	(๖)
(.....)	(.....)
(๗)	(๘)
(.....)	(.....)
(๙)	(๑๐)
(.....)	(.....)
(๑๑)	(๑๒)
(.....)	(.....)
(๑๓)	(๑๔)
(.....)	(.....)
(๑๕)	(๑๖)
(.....)	(.....)
(๑๗)	(๑๘)
(.....)	(.....)
(๑๙)	(๒๐)
(.....)	(.....)
(๒๑)	(๒๒)
(.....)	(.....)
(๒๓)	(๒๔)
(.....)	(.....)
(๒๕)	(๒๖)
(.....)	(.....)

(൧൩)
(.....)

(൧൪)
(.....)

(൧൫)
(.....)

(൧൬)
(.....)

(൧൭)
(.....)

(൧൮)
(.....)

(൧൯)
(.....)

(൧൯)
(.....)

(൨൦)
(.....)

(൨൦)
(.....)

(൨൧)
(.....)

(൨൧)
(.....)

(൨൨)
(.....)

(൨൨)
(.....)

(൨൩)
(.....)

(൨൩)
(.....)

(൨൪)
(.....)

(൨൪)
(.....)

(൨൫)
(.....)

(൨൫)
(.....)

(൨൬)
(.....)

(൨൬)
(.....)

(൨൭)
(.....)

(൨൭)
(.....)

(൨൮)
(.....)

(൨൮)
(.....)

(൨൯)
(.....)

(൨൯)
(.....)

(੬੬)
(.....)

(੬੭)
(.....)

(੬੮)
(.....)

(੬੯)
(.....)

(੬੯)
(.....)

(੭੦)
(.....)

(੭੧)
(.....)

(੭੨)
(.....)

(੭੩)
(.....)

(੭੪)
(.....)

(੭੫)
(.....)

(੭੬)
(.....)

(੭੭)
(.....)

(੭੮)
(.....)

(੭੯)
(.....)

(੮੦)
(.....)

(੮੧)
(.....)

(੮੨)
(.....)

(੮੩)
(.....)

(੮੪)
(.....)

(੮੫)
(.....)

(੮੬)
(.....)

(੮੭)
(.....)

(੮੮)
(.....)

(੮੯)
(.....)

(੯੦)
(.....)

(੯੧)
(.....)

(੯੨)
(.....)

(୯୩)
(.....)

(୯୯)
(.....)

(୯୯)
(.....)

(୯୦)
(.....)

(୯୯)
(.....)

(୯୯)
(.....)

(୯୯)
(.....)

(୯୦)
(.....)

(୯୦)
(.....)

(୯୯)
(.....)

(୯୯)
(.....)

(୯୯)
(.....)

(୯୯)
(.....)

(୯୦)
(.....)

(୯୯)
(.....)

(୯୯)
(.....)

(୯୯)
(.....)

(୧୦୦)
(.....)

(୧୦୧)
(.....)

(୧୦୨)
(.....)

(୧୦୩)
(.....)

(୧୦୯)
(.....)

(୧୦୯)
(.....)

(୧୦୦)
(.....)

(୧୦୯)
(.....)

(୧୦୯)
(.....)

(୧୦୯)
(.....)

(୧୧୦)
(.....)

(୧୧୧)
(.....)

(୧୧୨)
(.....)

(୧୧୩)
(.....)

(୧୧୪)
(.....)

(୧୧୫)
(.....)

(୧୧୬)
(.....)

(୧୧୭)
(.....)

(୧୧୮)
(.....)

(୧୧୯)
(.....)

(୧୧୯)
(.....)

แบบการเสนอญัตติขอให้ประชุมลับ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๘

วุฒิสภา

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

วันที่

เรื่อง ขอเสนอญัตติให้มีการประชุมลับในการพิจารณาเรื่อง

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ข้าพเจ้าและสมาชิกวุฒิสภาผู้มีรายชื่อข้างท้ายขอเสนอให้มีการประชุมลับ
ตามนัยของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๘ และขอบังคับ
การประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๓ ในการพิจารณาเรื่อง.....

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ผู้เสนอญัตติ

(.....)

สมาชิกวุฒิสภาจังหวัด.....

ผู้ร่วมเสนอญัตติ เรื่อง ขอเสนอญัตติให้มีการประชุมลับ ในการพิจารณาเรื่อง.....

(๑)
(.....)

(๒)
(.....)

(๓)
(.....)

(๔)
(.....)

(๕)
(.....)

(๖)
(.....)

(๗)
(.....)

(๘)
(.....)

(๙)
(.....)

(๑๐)
(.....)

(๑๑)
(.....)

(๑๒)
(.....)

(๑๓)
(.....)

(๑๔)
(.....)

(๑๕)
(.....)

(๑๖)
(.....)

(๑๗)
(.....)

(๑๘)
(.....)

(๑๙)
(.....)

(๒๐)
(.....)

(๒๑)
(.....)

(๒๒)
(.....)

(๒๓)
(.....)

(๒๔)
(.....)

(൧൧)
(.....)

(൧൨)
(.....)

(൧൩)
(.....)

(൧൪)
(.....)

(൧൫)
(.....)

(൧൬)
(.....)

(൧൭)
(.....)

(൧൮)
(.....)

(൧൯)
(.....)

(൧൯)
(.....)

(൨൦)
(.....)

(൨൦)
(.....)

(൨൧)
(.....)

(൨൧)
(.....)

(൨൨)
(.....)

(൨൨)
(.....)

(൨൩)
(.....)

(൨൩)
(.....)

(൨൪)
(.....)

(൨൪)
(.....)

(൨൫)
(.....)

(൨൫)
(.....)

(൨൬)
(.....)

(൨൬)
(.....)

(൨൭)
(.....)

(൨൭)
(.....)

แบบการเสนอขัติให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาออกจากตำแหน่ง
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๔

วุฒิสภา

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

วันที่

เรื่อง ขอเสนอขัติให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอน (ชื่อ/สกุล) สมาชิกวุฒิสภาจังหวัด.....
ออกจากตำแหน่ง

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ข้าพเจ้าและสมาชิกวุฒิสภาผู้มีรายชื่อข้างท้าย ขอเสนอขัติให้วุฒิสภามีมติให้
ถอดถอน (ชื่อ/สกุล) สมาชิกวุฒิสภาจังหวัด..... ออกจากตำแหน่ง เนื่องจาก
(มีพฤติการณ์ร้ายรอยผิดปกติ/ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่/ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่
ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อ
บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ข้าพเจ้าและคณะจึงขอเสนอขัติติดตามนัยของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๔ และข้อบังคับการประชุม
วุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๓๔ เพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภามีมติตามมาตรา ๓๐๗ ให้ถอดถอน
(ชื่อ/สกุล) ออกจากตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา

สำหรับเหตุผลและรายละเอียดเพิ่มเติมจะได้ชี้แจงในที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ผู้เสนอขัติ

(.....)

สมาชิกวุฒิสภาจังหวัด.....

ผู้ร่วมเสนอญัตติ เรื่อง ขอเสนอญัตติให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอน (ชื่อ/สกุล) สมาชิก
วุฒิสภาจังหวัด..... _ออกจากตำแหน่ง

(๑) (๒)
(.....) (.....)

(๓) (๔)
(.....) (.....)

(๕) (๖)
(.....) (.....)

(๗) (๘)
(.....) (.....)

(๙) (๑๐)
(.....) (.....)

(๑๑) (๑๒)
(.....) (.....)

(๑๓) (๑๔)
(.....) (.....)

(๑๕) (๑๖)
(.....) (.....)

(๑๗) (๑๘)
(.....) (.....)

(๑๙) (๒๐)
(.....) (.....)

(๒๑) (๒๒)
(.....) (.....)

(၂၈)
(.....)

(၂၉)
(.....)

(၂၉)
(.....)

(၂၉)
(.....)

(၂၉)
(.....)

(၂၉)
(.....)

(၂၉)
(.....)

(၃၀)
(.....)

(၃၀)
(.....)

(၃၀)
(.....)

(၃၀)
(.....)

(၃၀)
(.....)

(၃၀)
(.....)

(၃၀)
(.....)

(၃၀)
(.....)

(၃၀)
(.....)

(၃၀)
(.....)

(၃၀)
(.....)

(၃၀)
(.....)

(၃၀)
(.....)

(၃၀)
(.....)

(၃၀)
(.....)

(၃၀)
(.....)

(၃၀)
(.....)

(၃၀)
(.....)

(၃၀)
(.....)

(၃၀)
(.....)

(၃၀)
(.....)

ตัวอย่างการเสนอญัตติทั่วไปหรือญัตติธรรมดา

วุฒิสภา

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙

เรื่อง ขอเสนอญัตติ เรื่อง การเจรจาความตกลงเขตการค้าเสรี (FTA)

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

จากกรณีที่นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ ประธานคณะกรรมการกำหนด ยุทธศาสตร์และแนวทางการเจรจาจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรี ได้มีหนังสือกราบเรียน ประธานวุฒิสภาว่าคณะกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการเจรจาจัดทำความตกลง เขตการค้าเสรี มีความยินดีที่จะเข้าชี้แจงข้อมูล ข้อเท็จจริง ในกรณีที่ประเทศไทยได้เปิดเจรจา เขตการค้าเสรี (FTA) กับหลายประเทศ ซึ่งบางประเทศได้มีการเจรจาเสร็จแล้วและบางประเทศ อยู่ระหว่างเจรจา โดยในระหว่างการเจรจาที่ผ่านมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับเชิญให้ไปชี้แจง ให้ข้อมูลข้อคิดเห็น ตลอดจนรับฟังความเห็นจากคณะกรรมการของวุฒิสภาเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการจัดสัมมนา ร่วมกับคณะกรรมการของวุฒิสภา เพื่อสร้างความเข้าใจ ต่อแนวนโยบายและแนวทางในการจัดทำ FTA ของรัฐบาล

ดังนั้น จึงเห็นสมควรที่รัฐบาล ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะได้ชี้แจงถึง ความพร้อมของประเทศไทยในการรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากการเปิด เขตการค้าเสรี รวมทั้งผลดี ผลเสีย ที่เกิดขึ้นจากการจัดทำข้อตกลงดังกล่าว ซึ่งประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้เป็นประเด็นที่สมาชิกวุฒิสภาจำนวนมากยังมีความสนใจที่จะรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับ แนวทางและสถานะการเจรจาเขตการค้าเสรี ตลอดจนแนวนโยบายในการดำเนินการจัดทำ เขตการค้าเสรีของประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ เพิ่มเติม

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ข้าพเจ้าจึงขอเสนอญัตติตามนัยแห่งข้อบังคับ การประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๓ เพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภาร่วมกันอภิปรายในญัตติ ดังกล่าว

สำหรับเหตุผลและรายละเอียดเพิ่มเติมจะได้ชี้แจงในที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง
(ลงชื่อ) สุรัชย์ ดนัยตั้งตระกูล ผู้เสนอญัตติ
(นายสุรัชย์ ดนัยตั้งตระกูล)
สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้รับรองนิติ เรื่อง การเจรจาความตกลงเขตการค้าเสรี (FTA)

(ลงชื่อ)	สันต์ เทพมณี (นายสันต์ เทพมณี)	(ลงชื่อ)	สามารถ รัตน์ประทีปพร (นายสามารถ รัตน์ประทีปพร)
(ลงชื่อ)	อรัญญา สุขนิล (นางอรัญญา สุขนิล)	(ลงชื่อ)	สม ต๊ะยศ (นายสม ต๊ะยศ)
(ลงชื่อ)	ณรงค์ นุ่นทอง (นายณรงค์ นุ่นทอง)	(ลงชื่อ)	ไสว พราหมณี (นายไสว พราหมณี)

ตัวอย่างญัตติขอให้วุฒิสภาดำเนินการพิจารณาการวิสามัญหรืวิสามัญ
เพื่อกระทำการใด ๆ ภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา

วุฒิสภา

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๒๖ เมษายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเสนอญัตติเรื่อง ขอให้วุฒิสภาดำเนินการพิจารณาการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหา
สถานภาพทางกฎหมายและปัญหาที่อยู่ที่ทำกินของชาวไทยบนพื้นที่สูง

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยชาวไทยบนพื้นที่สูงซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในภาคเหนือและ
ภาคตะวันตกของประเทศได้ประสบปัญหาถูกรัฐบาลมองว่าไม่ใช่ชาวไทย การไม่มีสถานภาพ
ทางกฎหมาย ทำให้ไม่สามารถทำหน้าที่พลเมืองและถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพของพลเมือง
ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ได้แก่ ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ไม่สามารถเข้าถึง
สวัสดิการต่าง ๆ ของรัฐ ทั้งด้านการศึกษา การรักษาพยาบาล กองทุนหมู่บ้าน กองทุน
การศึกษา ถูกจำกัดสิทธิในการเดินทาง ถูกจำกัดสิทธิในการทำงานประกอบอาชีพ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องสิทธิในการตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน
แม้จะตั้งถิ่นฐานมานาน เกิดในประเทศไทย มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่อยู่ร่วมกับป่า ใช้ประโยชน์
จากป่า และรักษาป่าอย่างยั่งยืน ทำให้สภาพป่ามีความอุดมสมบูรณ์จนได้รับการประกาศเป็น
เขตอุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าในภายหลัง แต่กลับถูกกีดกัน ไม่ให้มีส่วนร่วม
ในการดูแลรักษาป่า และถูกลงโทษในการทำมาหากินในป่าเพื่อยังชีพและเลี้ยงดูครอบครัว

แม้รัฐบาลจะได้กำหนดให้ใช้แผนแม่บทเพื่อการพัฒนาชุมชน สิ่งแวดล้อม
และการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่ผลการปฏิบัติยังไม่สามารถ
แก้ปัญหาการมีสถานะเป็นชนชาวไทยและปัญหาที่อยู่ที่ทำกินของชาวไทยบนพื้นที่สูงได้
ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจสังคมในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปมาก ทำให้ปัญหาซับซ้อนยิ่งขึ้นไปอีก
วุฒิสภาจึงควรพิจารณาให้มีการศึกษาปัญหาและเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม
โดยด่วนที่สุด

อาศัยอำนาจตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๖ ข้าพเจ้า และคณะจึงขอเสนอญัตติให้วุฒิสภاتั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาสถานการณ์ทางกฎหมายและปัญหาที่อยู่ที่ทำกินของชาวไทยบนพื้นที่สูง เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังกล่าวต่อไป โดยมีกำหนดระยะเวลาการพิจารณาศึกษา ๑ ปี

สำหรับเหตุผลและรายละเอียดเพิ่มเติม ข้าพเจ้าจะได้ชี้แจงในที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) เตือนใจ ดีเทศน์ ผู้เสนอญัตติ
(นางเตือนใจ ดีเทศน์)
สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดเชียงราย

(ลงชื่อ) พันัส ทศนียานนท์
(นายพันัส ทศนียานนท์)
สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดตาก

(ลงชื่อ) ทองใบ ทองเป่า
(นายทองใบ ทองเป่า)
สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดมหาสารคาม

(ลงชื่อ) ถาวร เกียรติไชยากร
(นายถาวร เกียรติไชยากร)
สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดเชียงใหม่

(ลงชื่อ) วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์
(นายวัลลภ ตั้งคณานุรักษ์)
สมาชิกวุฒิสภากรุงเทพมหานคร

ผู้รับรองนิติ เรื่อง ขอให้วุฒิสภาดังคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหา
สภาพภาพทางกฎหมายและปัญหาที่อยู่ที่ทำกินของชาวไทยบนพื้นที่สูง

(ลงชื่อ) วัฒนา สรรพานิช (ลงชื่อ) อนุชาติ บรรจงศุภมิตร
(พลเอก วัฒนา สรรพานิช) (นายอนุชาติ บรรจงศุภมิตร)

(ลงชื่อ) ชูชาติ ทศนเสถียร (ลงชื่อ) สามารถ รัตนประทีปพร
(พลตำรวจโท ชูชาติ ทศนเสถียร) (นายสามารถ รัตนประทีปพร)

(ลงชื่อ) สนาม คงเมือง (ลงชื่อ) ปรีชา ปิตานนท์
(พลตำรวจตรี สนาม คงเมือง) (นายปรีชา ปิตานนท์)

(ลงชื่อ) สงวน นันทชาติ (ลงชื่อ) สัก กอแสงเรือง
(นาย สงวน นันทชาติ) (นายสัก กอแสงเรือง)

(ลงชื่อ) โอภาส รัตนบุรี (ลงชื่อ) อำนวย ไทยานนท์
(พลโท โอภาส รัตนบุรี) (ร้อยตรี อำนวย ไทยานนท์)

ตัวอย่างญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา

วุฒิสภา

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๑๔ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอเสนอญัตติ เรื่อง ขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยในภาวะปัจจุบันปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่วิกฤติและรุนแรงยิ่งของประเทศไทย เป็นภัยคุกคามทั้งด้านความมั่นคง สังคม การศึกษา และเศรษฐกิจ ทั้งนี้ เนื่องจากยาเสพติดทำให้ประชากรของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนจะเสื่อมโทรมลงทั้งทางร่างกาย จิตใจและสติปัญญา ทั้งยังเป็นบ่อเกิดของปัญหาอาชญากรรมและพฤติกรรมที่รุนแรงในสังคม ตลอดจนเป็นบ่อเกิดและส่งเสริมปัญหาสังคมอีกมาก ไม่ว่าจะเป็นความล่มสลายของระบบครอบครัว ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมและวัฒนธรรมที่เน้นวัตถุนิยม นอกจากนี้ยาเสพติดยังทำให้ประเทศไทยต้องสูญเสียงบประมาณเป็นจำนวนมาก ตลอดจนบั่นทอนความสามารถของบุคลากรในการพัฒนาประเทศ ฉะนั้นปัญหาเสพติดนี้จึงเป็นปัญหาระดับประเทศชาติ ที่จำเป็นต้องมีการดำเนินการแก้ไขอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ไม่สามารถดำเนินการในลักษณะเฉพาะกิจได้อีกต่อไป ประกอบกับการที่นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๒๙/๒๕๕๖ เรื่อง การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๐/๒๕๕๖ เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ และคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๑/๒๕๕๖ เรื่อง จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดระดับต่าง ๆ ที่ต้องมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกฎหมายว่าด้วยการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด หมวด ๓ ว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด มีผลใช้บังคับในระยะที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๓๖ จังหวัด และระยะที่ ๒ ในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๔๐ จังหวัด ดังนั้น จึงเห็นควรให้มีการตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาขึ้นเพื่อพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับกรณีดังกล่าว

จึงกราบเรียนมาเพื่อได้โปรดเสนอที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณา
ตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาเพิ่มอีกหนึ่งคณะ ตามร่างแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ
การประชุมวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่แนบมาพร้อมนี้ ส่วนเหตุผลและรายละเอียดจะชี้แจง
ในที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) พลตำรวจเอก

สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์

(สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์)

สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดเชียงใหม่

ผู้รับรองญาติ เรื่อง ขอเสนอญาติแก้ไขข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔

(ลงชื่อ)

คำนวน ชโลปถัมภ์
(นายคำนวน ชโลปถัมภ์)

(ลงชื่อ)

วงศ์พันธ์ ฌ ตะกั่วทุ่ง
(นายวงศ์พันธ์ ฌ ตะกั่วทุ่ง)

(ลงชื่อ)

จิตรา อยู่ประเสริฐ
(นางจิตรา อยู่ประเสริฐ)

(ลงชื่อ)

อดุลย์ วันไชยธนวงศ์
(นายอดุลย์ วันไชยธนวงศ์)

(ลงชื่อ)

ปรีดี หิรัญพฤกษ์
(นายปรีดี หิรัญพฤกษ์)

(ลงชื่อ)

ชุมพล ศิลปอาชา
(นายชุมพล ศิลปอาชา)

(ลงชื่อ)

กรรองกาญจน์ วิสมหมาย
(นางกรรองกาญจน์ วิสมหมาย)

(ลงชื่อ)

เกษม รุ่งชนเกียรติ
(นายเกษม รุ่งชนเกียรติ)

(ลงชื่อ)

คุณหญิงจินตนา สุขมาก
(คุณหญิงจินตนา สุขมาก)

(ลงชื่อ)

อุดร ตันติสุนทร
(นายอุดร ตันติสุนทร)

(ลงชื่อ)

เขาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ
(ร้อยตำรวจโท เขาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ)

(ลงชื่อ)

โอภาส รัตนบุรี
(พลโท โอภาส รัตนบุรี)

(ลงชื่อ)	มารุต โรจนापียาวงศ์ (นายมารุต โรจนापียาวงศ์)	(ลงชื่อ)	มนู วณิชชานนท์ (นายมนู วณิชชานนท์)
(ลงชื่อ)	เตือนใจ ดีเทศน์ (นางเตือนใจ ดีเทศน์)	(ลงชื่อ)	อนุชาติ บรรจงศุภมิตร (นายอนุชาติ บรรจงศุภมิตร)
(ลงชื่อ)	ชัชวาลย์ คงอุดม (นายชัชวาลย์ คงอุดม)	(ลงชื่อ)	สมเกียรติ ศรีลัมพ์ (นายสมเกียรติ ศรีลัมพ์)
(ลงชื่อ)	ประโกชน์ สภาวสุ (นายประโกชน์ สภาวสุ)	(ลงชื่อ)	วิรุพห์ พันแสน (พลตำรวจเอก วิรุพห์ พันแสน)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

หลักการ

ให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๗๕ และบัญชี
ท้ายข้อบังคับ

เหตุผล

เนื่องจากในภาวะปัจจุบันปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่วิกฤติและรุนแรงยิ่ง
ของประเทศชาติ เป็นภัยคุกคามทั้งด้านความมั่นคง สังคม การศึกษาและเศรษฐกิจ
ทั้งนี้ เนื่องจากยาเสพติดทำให้ประชากรของโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชน
จะเสื่อมโทรมลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ทั้งยังเป็นบ่อเกิดของปัญหาอาชญากรรม
และพฤติกรรมที่รุนแรงในสังคม ตลอดจนเป็นบ่อเกิดและส่งเสริมปัญหาสังคมอีกจำนวนมาก
ไม่ว่าจะเป็นความล่มสลายของระบบครอบครัว ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมและวัฒนธรรม
ที่เน้นวัตถุนิยม นอกจากนี้ยาเสพติดยังทำให้ประเทศชาติต้องสูญเสียงบประมาณจำนวนมาก
ตลอดจนบั่นทอนความสามารถของบุคลากรในการพัฒนาประเทศ ฉะนั้นปัญหาเสพติดนี้
จึงเป็นปัญหาระดับประเทศที่จำเป็นต้องมีการแก้ไขอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ไม่สามารถ
ดำเนินการในลักษณะเฉพาะกิจได้อีกต่อไป สมควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา
เพื่อให้มีการตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาเพิ่มอีกหนึ่งคณะเพื่อพิจารณาศึกษา
เกี่ยวกับปัญหาเสพติดที่เป็นปัญหาระดับประเทศชาติ จึงจำเป็นต้องตราข้อบังคับการประชุม
วุฒิสภา

ร่าง
ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งและวรรคสองของข้อ ๗๕ แห่งข้อบังคับ
การประชุมวุฒิสภาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๗๕ ให้วุฒิสภาตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาขึ้นเพื่อกระทำ
กิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา
โดยมีอำนาจหน้าที่ตามบัญชีท้ายข้อบังคับนี้หรือตามที่วุฒิสภามอบหมาย

คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาแต่ละคณะประกอบด้วยกรรมการ
จำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคนแต่ไม่เกินสิบห้าคน และให้มีจำนวนยี่สิบสองคณะ ดังนี้

- (๑) คณะกรรมการการกีฬา
- (๒) คณะกรรมการการแก้ไขปัญหายาเสพติด
- (๓) คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์
- (๔) คณะกรรมการการคมนาคม
- (๕) คณะกรรมการการคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน
- (๖) คณะกรรมการการงบประมาณ
- (๗) คณะกรรมการการต่างประเทศ
- (๘) คณะกรรมการการทหาร
- (๙) คณะกรรมการการท่องเที่ยว
- (๑๐) คณะกรรมการการปกครอง
- (๑๑) คณะกรรมการการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ
- (๑๒) คณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน
- (๑๓) คณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน
- (๑๔) คณะกรรมการการแรงงานและสวัสดิการสังคม

- (๑๕) คณะกรรมการการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน
- (๑๖) คณะกรรมการการการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม
- (๑๗) คณะกรรมการการเศรษฐกิจ การพาณิชย์และอุตสาหกรรม
- (๑๘) คณะกรรมการการสาธารณสุข
- (๑๙) คณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ
- (๒๐) คณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระ
- (๒๑) คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมและติดตามมติของวุฒิสภา
- (๒๒) คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม”

ข้อ ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นบัญชีอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสามัญ
ประจำวุฒิสภา

“บัญชีอำนาจหน้าที่ของ
คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา

๑/๑ คณะกรรมการการแก้ไขปัญหายาเสพติด
มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ
ดังต่อไปนี้

๑. พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดตามที่วุฒิสภา
มอบหมาย

๒. พิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

๓. พิจารณานโยบาย มาตรการ การบำบัดฟื้นฟูและผลการดำเนินงานเกี่ยวกับ
ปัญหาเสพติดตามนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา

๔. พิจารณาศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการแพร่ระบาดของ
ของยาเสพติด และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ
การบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด การควบคุมตัวยาและสารเคมี การวิจัยและ
พัฒนา การมีส่วนร่วมและการสร้างชุมชนเข้มแข็ง

๕. พิจารณาการบังคับใช้กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมทั้ง
กฎหมายที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานด้านยาเสพติด”

ตัวอย่างญัตติขอให้ประชุมลับ

วุฒิสภา

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๒๘ กันยายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเสนอญัตติให้มีการประชุมวุฒิสภาเป็นการลับ

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
เท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาดังมีรายนามต่อไปนี้ ขอเสนอญัตติให้มีการประชุมวุฒิสภาในเรื่อง
การเลือกกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นการลับ ตามมาตรา ๑๘๘ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

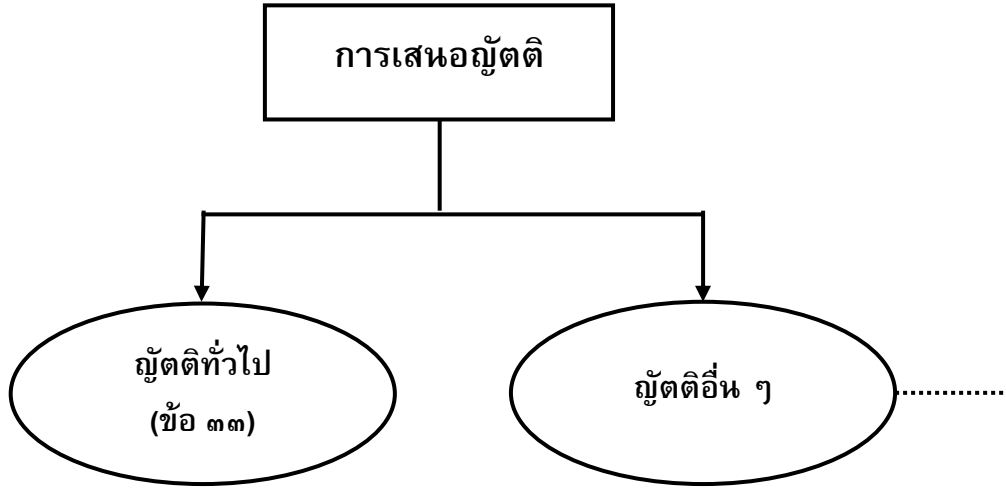
	(ลงชื่อ)	ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง สันต์ เทพมณี (นายสันต์ เทพมณี) สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดลำพูน
(ลงชื่อ)	คุณหญิงจินตนา สุขมาก (คุณหญิงจินตนา สุขมาก)	(ลงชื่อ) สนาม คงเมือง (พลตำรวจตรี สนาม คงเมือง)
(ลงชื่อ)	อนุกุล สุภาไชยกิจ (ร้อยตรี อนุกุล สุภาไชยกิจ)	(ลงชื่อ) กานต์ สุระกุล (พลอากาศเอก กานต์ สุระกุล)
(ลงชื่อ)	สามารถ รัตนประทีปพร (นายสามารถ รัตนประทีปพร)	(ลงชื่อ) สม ติยะศ (นายสม ติยะศ)
(ลงชื่อ)	สมคิด ศรีสังคม (พันเอก สมคิด ศรีสังคม)	(ลงชื่อ) ลำพอง พิลาสมบัติ (นายลำพอง พิลาสมบัติ)

(ลงชื่อ)	อุบล เอื้อศรี (นายอุบล เอื้อศรี)	(ลงชื่อ)	วิจิตร มโนสิทธิศักดิ์ (นายวิจิตร มโนสิทธิศักดิ์)
(ลงชื่อ)	สุนทร จินดาอินทร์ (นายสุนทร จินดาอินทร์)	(ลงชื่อ)	ไพจิตร ศรีคงคา (พันตำรวจเอก ไพจิตร ศรีคงคา)
(ลงชื่อ)	ปรีชา ปฏิบัติสรกิจ (พลตำรวจโท ปรีชา ปฏิบัติสรกิจ)	(ลงชื่อ)	การุณ ไสงาม (นายการุณ ไสงาม)
(ลงชื่อ)	วรวิทย์ เชื้อเพชร (นายวรวิทย์ เชื้อเพชร)	(ลงชื่อ)	ทวี ทิพย์รัตน์ (พลตำรวจโท ทวี ทิพย์รัตน์)
(ลงชื่อ)	บุญทัน ดอกไธสง (นายบุญทัน ดอกไธสง)	(ลงชื่อ)	อำนาจ เขียรประมุข (นายอำนาจ เขียรประมุข)
(ลงชื่อ)	ไสว พรหมณี (นายไสว พรหมณี)	(ลงชื่อ)	บัณฑิตย์ มลายอริศุณย์ (พลเอก บัณฑิตย์ มลายอริศุณย์)
(ลงชื่อ)	วัฒนา สรรพานิช (พลเอก วัฒนา สรรพานิช)	(ลงชื่อ)	ปัญญา อยู่ประเสริฐ (พลโท ปัญญา อยู่ประเสริฐ)
(ลงชื่อ)	กานต์ สุระกุล (พลอากาศเอก กานต์ สุระกุล)	(ลงชื่อ)	ดำรง พุฒตาล (นายดำรง พุฒตาล)
(ลงชื่อ)	อำนาจ ไทยานนท์ (ร้อยตรี อำนาจ ไทยานนท์)	(ลงชื่อ)	จิตรา อยู่ประเสริฐ (นางจิตรา อยู่ประเสริฐ)
(ลงชื่อ)	สนิท จันทรวงศ์ (นายสนิท จันทรวงศ์)	(ลงชื่อ)	ระวี กิ่งคำวงศ์ (นายระวี กิ่งคำวงศ์)

(ลงชื่อ)	สมสิทธิ์ ศิริเจริญไชย (นายสมสิทธิ์ ศิริเจริญไชย)	(ลงชื่อ)	ประสิทธิ์ พิฑูรกิจจา (นายประสิทธิ์ พิฑูรกิจจา)
(ลงชื่อ)	ถวิล ไพรสณฑ์ (นายถวิล ไพรสณฑ์)	(ลงชื่อ)	สุรพงศ์ ใฝ่นวล (พันตำรวจเอก สุรพงศ์ ใฝ่นวล)
(ลงชื่อ)	คำนวน เหมาะะประสิทธิ์ (นายคำนวน เหมาะะประสิทธิ์)	(ลงชื่อ)	ปราโมทย์ ไพชนม์ (นายปราโมทย์ ไพชนม์)
(ลงชื่อ)	อิมรอน มะลูลีม (นายอิมรอน มะลูลีม)	(ลงชื่อ)	สวัสดิ์ ทรัพย์เจริญ (นายสวัสดิ์ ทรัพย์เจริญ)
(ลงชื่อ)	นิวัฒน์ พันธุ์ (นายนิวัฒน์ พันธุ์)	(ลงชื่อ)	ประทีป อึ้งทรงธรรม (นางประทีป อึ้งทรงธรรม)
(ลงชื่อ)	ศรีเมือง เจริญศิริ (นายศรีเมือง เจริญศิริ)	(ลงชื่อ)	ลัก กอแสงเรือง (นายลัก กอแสงเรือง)
(ลงชื่อ)	รัชชัย เมืองนาง (นายรัชชัย เมืองนาง)	(ลงชื่อ)	สันติภาพ อินทรพัฒน์ (นายสันติภาพ อินทรพัฒน์)
(ลงชื่อ)	แก้วสรร อติโพธิ (นายแก้วสรร อติโพธิ)	(ลงชื่อ)	สุนีย์ อินฉัตร (นางสุนีย์ อินฉัตร)
(ลงชื่อ)	มารุต โรจนปิยาวงค์ (นายมารุต โรจนปิยาวงค์)	(ลงชื่อ)	สวัสดิ์ อมรวีวัฒน์ (พลตำรวจเอก สวัสดิ์ อมรวีวัฒน์)
(ลงชื่อ)	ปรีดี หิรัญพฤกษ์ (นายปรีดี หิรัญพฤกษ์)	(ลงชื่อ)	วีรवार สิทธิธรรม (นายวีรवार สิทธิธรรม)

(ลงชื่อ)	วิรุพท์ พันแสน (พลตำรวจเอก วิรุพท์ พันแสน)	(ลงชื่อ)	วิกรม อัยศิริ (นายวิกรม อัยศิริ)
(ลงชื่อ)	สมบูรณ์ ทองบุราณ (นายสมบูรณ์ ทองบุราณ)	(ลงชื่อ)	วิสิทธิ์ เตชะธีราวัฒน์ (นายวิสิทธิ์ เตชะธีราวัฒน์)
(ลงชื่อ)	กมล มั่นภาคี (นายกมล มั่นภาคี)	(ลงชื่อ)	อรัญญา สุจนิล (นางอรัญญา สุจนิล)
(ลงชื่อ)	สวัสดิภาพ กันทาธรรม (นายสวัสดิภาพ กันทาธรรม)	(ลงชื่อ)	สาคร กิจวิริยะ (พลตรี สาคร กิจวิริยะ)
(ลงชื่อ)	พิเชฐ พัฒนโชติ (นายพิเชฐ พัฒนโชติ)	(ลงชื่อ)	จิโรจน์ โชติพันธุ์ (นายจิโรจน์ โชติพันธุ์)
(ลงชื่อ)	รส มะลิผล (นายรส มะลิผล)		

แผนภูมิการเสนอญัตติ

๑. ญัตติขอให้วุฒิสภามีมติให้รัฐมนตรีเข้าร่วมประชุมวุฒิสภา ตามมาตรา ๒๑๐ ของรัฐธรรมนูญ
๒. ญัตติขอให้คณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาคณะใดคณะหนึ่งหรือขอให้วุฒิสภาตั้งคณะกรรมการสามัญหรือวิสามัญขึ้นกระทำการใด ๆ ภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา
๓. ญัตติขอให้ตีความข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา
๔. ญัตติขอให้วุฒิสภามีมติกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ตามมาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนูญ
๕. ญัตติขอให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา
๖. ญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริง หรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน โดยไม่มีการลงมติ
๗. ญัตติขอให้ประชุมลับ
๘. ญัตติขอให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาออกจากตำแหน่ง
๙. ญัตติขอให้ปรึกษาเป็นเรื่องด่วน
๑๐. ญัตติขอให้เปลี่ยนระเบียบวาระการประชุม
๑๑. ญัตติขอให้ที่ประชุมวุฒิสภามีมติให้จัดรายงานการประชุมลับ
๑๒. ญัตติขอให้ลงมติห้ามโฆษณาข้อความอันเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน
๑๓. ญัตติขอแปรญัตติเฉพาะเรื่องที่มีใช้กฎหมาย
๑๔. ญัตติขอให้รวมระเบียบวาระการประชุมที่เป็นเรื่องเดียวกัน ทำนองเดียวกัน หรือเกี่ยวเนื่องกันเพื่อพิจารณาพร้อมกัน
๑๕. ญัตติขอให้ส่งปัญหาไปยังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาและญัตติขอให้บุคคลส่งเอกสารหรือมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมวุฒิสภา
๑๖. ญัตติขอให้งดใช้ข้อบังคับการประชุมข้อหนึ่งข้อใดทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวเฉพาะกรณี
๑๗. ญัตติที่ประธานของที่ประชุมอนุญาตตามที่เห็นสมควร
๑๘. ญัตติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ